

[Handwritten signature]
14-9-24

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
Belastingdienst
Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken

TER INFORMATIE

Aan
de minister van Financiën

Persoonsgegevens

Kamerbrief rechtsherstel box 3

Datum
12 september 2024

Notanummer
2024-0000441556

- Bijlagen**
1. EK-brief
  2. TK-brief
  3. Interne beslisnota's
  4. Brief met wijzigingen

Aanleiding

In het regulier overleg box 3 van 9 september is besproken dat u, staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst, de Kamerbrief stand van zaken rechtsherstel box 3 wilt versturen na het doorvoeren van enkele wijzigingen. Met deze nota ontvangt u de definitieve brieven ter ondertekening.

Beslispunten

- Bent u (stasFB) akkoord met de bijgevoegde (inhoudelijk identieke) brieven voor de Eerste Kamer en Tweede Kamer (bijlage 1 en 2)? Zo ja, wilt u deze dan beide ondertekenen.
- Graag uw (stasFB) akkoord voor het openbaar maken van deze nota en onderliggende nota's (bijlage 3), conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

[Handwritten notes: ja, ja, ps zie typpo's pag 4 brief TK EK]

Kernpunten

- De conceptbrief is naar aanleiding van bovengenoemd overleg op twee punten inhoudelijk aangepast:
  - De omschrijving van de ruime doelgroep is duidelijker en voor zo ver mogelijk minder technisch opgeschreven. Er is een opsomming toegevoegd waarin eenvoudiger is terug te lezen welke aanslagen in aanmerking komen voor de tegenbewijsregeling.
  - In de laatste alinea bij de passage over eigen gebruik onroerend goed: is toegevoegd dat een anders luidend arrest van de Hoge Raad (over eigen gebruik onroerend goed) ook budgettaire gevolgen heeft, en niet alleen gevolgen heeft voor de planning.

Toelichting

Communicatie

Uw woordvoerder is betrokken.

Politiek/bestuurlijke context

In de kamerbrief van 18 juli 2024 (Analyse arresten Hoge Raad over box 3 en proces rechtsherstel) heeft u toegezegd de Kamer te informeren over het vervolg.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.	Toelichting
1	10-6-2024	Nota-stasFB-Eerste bevindingen arresten Hoge Raad en uitzoekpunten	
2	5-7-2024	Nota-stasFB-Bespreking box 3 maandag 8 juli 2024	
3	12-7-2024	Nota-stasFB-Doelgroep rechtsherstel box 3 n.a.v. arresten Hoge Raad 6 juni 2024	
4	9-8-2024	Nota-stasFB-Overleg doelgroep rechtsherstel box 3 n.a.v. arresten Hoge Raad 6 juni 2024	
5	9-8-2024	Nota-stasFB- Regulier overleg box 3 d.d. 12 augustus 2024	
6	23-8-2024	Nota-stasFB-Regulier overleg box 3 d.d. 27 augustus 2024	
7	6-9-2024	Nota-stasFB-Regulier overleg box 3 d.d. 9 september 2024	

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Eerste bevindingen arresten Hoge Raad en uitzoekpunten

Datum
10 juni 2024

Notanummer
2024-0000347192

Bijlagen
1. Samenvatting box 3
procedures arresten
14 juni 2024

Aanleiding

De Hoge Raad (HR) heeft op 6 juni 2024 in drie zaken¹ een arrest gewezen over de toepassing van de Wet rechtsherstel box 3 (hierna: wet) en de Overbruggingswet box 3 in de jaren vanaf 2017. Momenteel bestuderen we de arresten. Met deze nota informeren wij u over onze eerste bevindingen. Daarnaast lichten wij in deze nota toe op welke onderdelen de arresten geen duidelijkheid bieden en waar dus nog nadere keuzes gemaakt moeten worden.

De HR vindt dat de wet niet het volgens het kerstarrest² vereiste rechtsherstel biedt. Als het voordeel uit sparen en beleggen na toepassing van de wet nog steeds hoger is dan het werkelijk behaalde rendement dan dient rechtsherstel te worden geboden, in die zin dat alleen nog box 3-belasting wordt geheven over het werkelijke rendement. De HR geeft eveneens een invulling van het begrip 'werkelijk behaalde rendement'.

De HR heeft op 6 juni jl. verder in twee zaken³ een arrest gewezen over de vraag of rente moet worden vergoed over het bedrag aan box 3-belasting dat in het kader van het te bieden rechtsherstel wordt terugbetaald. De HR is van oordeel dat in beginsel geen rente hoeft te worden vergoed.

Bespreekpunten

Graag bespreken we met u (stas FB) onze eerste bevindingen, uitzoekpunten en het vervolgproces over het informeren van de Tweede Kamer en andere partijen.

Kernpunten - eerste duiding van de arresten

- De HR is van oordeel dat de betekenis van het kerstarrest niet beperkt is tot spaarders maar zich uitstrekt tot alle belastingplichtigen die in box 3 worden belast, ongeacht de samenstelling van hun vermogen.
- Hoewel de Hoge Raad overweegt dat de berekening in de herstelwet (en overbruggingswet) voor spaarders doorgaans het werkelijke rendement benadert, geldt dit niet voor overige bezittingen.
- Ook na de invoering van de wet schendt het forfaitaire stelsel naar het oordeel van de HR het EVRM en het Eerste Protocol bij het EVRM, wanneer het

10.06.24
Graag
Hepake
Klu

¹ ECLI:NL:HR:2024:704, ECLI:NL:HR:2024:705 en ECLI:NL:HR:2024:771.

² HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

³ ECLI:NL:HR:2024:756 en ECLI:NL:HR:2024:813.

forfaitaire rendement hoger is dan het werkelijke rendement. Dit geldt voor het hele forfaitaire stelsel, dus ook voor spaarders met een laag werkelijk rendement.

- De bewijslast dat het forfaitaire rendement hoger is dan het werkelijke rendement ligt bij de belastingplichtige.
- Het maakt niet uit hoe groot het verschil is tussen het forfaitaire en het werkelijke rendement.
- Het vorenstaande geldt volgens de HR ook voor de Overbruggingswet box 3.
- Het rechtsherstel houdt in dat het werkelijk behaalde rendement in de box 3-heffing wordt betrokken.
- Het werkelijke rendement dient op het gehele vermogen te worden bepaald, inclusief banktegoeden en zonder aftrek van het heffingvrije vermogen.
- Dat werkelijke rendement wordt nominaal bepaald.
- Tot het werkelijke rendement behoren o.a. voordelen getrokken uit vermogensbestanddelen, zoals rente, huur en dividend en ongerealiseerde positieve en negatieve waardemutaties op deze vermogensbestanddelen.
- Bij de vaststelling van het werkelijke rendement kan bij bezittingen geen rekening worden gehouden met kosten, maar bij box 3-schulden wel met renten.
- De HR vindt dat slechts in uitzonderlijke situaties recht bestaat op een rentevergoeding in verband met de in strijd met het EVRM geheven box 3-heffing.
- De arresten van de Hoge Raad van 6 juni 2024 hebben grote budgettaire gevolgen en consequenties voor de uitvoering door de Belastingdienst. De precieze uitvoeringsgevolgen worden nog inzichtelijk gemaakt in de Uitvoeringstoets.
- Voor de periode van rechtsherstel (2017 t/m 2022) leidt dit naar verwachting tot een derving van ordegrrootte € 4,5 miljard. Het precieze bedrag is afhankelijk van de afbakening van de doelgroep en de vormgeving van het herstel. Voor 2023 is de huidige inschatting dat de budgettaire derving kan oplopen tot bijna € 2 miljard. Voor de jaren na 2023 is de derving afhankelijk van de daadwerkelijk behaalde rendementen in die jaren. Deze derving kan eenzelfde jaarlijkse omvang hebben als in 2023 en kan doorlopen tot het nieuwe stelsel is ingevoerd.
- We onderzoeken de consequenties van de uitspraak van de HR voor de beoogde invoeringsdatum van het nieuwe stelsel.
- Vanuit de Belastingdienst zijn al voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van het formulier Opgaaf Werkelijk Rendement. Hier zal de komende tijd verder aan worden gewerkt. Dit zal ook gevolgen hebben voor de capaciteit van de Belastingdienst.

Toelichting - eerste duiding van de arresten

Wet rechtsherstel box 3 (de wet)

- De wet voorziet in een nieuwe forfaitaire berekeningswijze van het voordeel uit sparen en beleggen, aldus de HR.
- Voor de nieuwe berekening wordt het vermogen van de belastingplichtige in box 3 onderverdeeld in drie categorieën: banktegoeden, overige bezittingen en schulden, iedere categorie met een eigen percentage van het forfaitaire rendement.
- De HR is van oordeel dat de betekenis van het kerstarrest niet beperkt is tot spaarders maar zich uitstrekt tot alle belastingplichtigen die in box 3 worden belast, ongeacht de samenstelling van hun vermogen.

- Nu het forfaitaire rendement van alle andere bezittingen dan banktegoeden onder de wet op dezelfde wijze wordt berekend als onder het stelsel uit 2017, leidt de wet tot eenzelfde ongelijke behandeling van belastingplichtigen als onder dat stelsel.
- Gelijk als in het kerstarrest is de wet in strijd met het EVRM en het EP als het ingevolge de wet bepaalde voordeel uit sparen en beleggen het werkelijke rendement overschrijdt.
- Voor die schending-maatstaf is de omvang van de overschrijding niet relevant.
- Rechtsherstel moet worden geboden door bij de box 3-heffing aan te sluiten bij het werkelijke rendement.
- De belastingplichtige die stelt dat sprake is van EVRM/EP-schending, heeft de bewijslast dat het forfaitaire rendement hoger is dan het werkelijke rendement op het gehele vermogen.

Begrip werkelijk rendement

- De HR overweegt dat het begrip werkelijk rendement voor de jaren tijdens de wet en de Overbruggingswet zoveel mogelijk dient aan te sluiten bij het rendementsbegrip van het forfaitaire box 3-stelsel zoals bedoeld door de wetgever.
- Dit zijn dus geen richtlijnen voor de berekening van het werkelijke rendement in een toekomstig stelsel.
- Het werkelijke rendement wordt uitgedrukt in nominale termen.
- De vergelijking tussen het werkelijke rendement en het forfaitaire rendement moet worden gemaakt voor alle vermogensbestanddelen gezamenlijk (niet per vermogensbestanddeel afzonderlijk).
- Bij de vaststelling van het werkelijke rendement wordt geen rekening gehouden met het heffingvrij vermogen.
- De vergelijking wordt per jaar gemaakt en het werkelijke rendement wordt ook per jaar bepaald, dus zonder rekening te houden met werkelijke rendementen in andere jaren en zonder de mogelijkheid van verrekening van verliezen over de jaargrens heen.
- Er wordt gekeken naar het saldo van positieve en negatieve resultaten van de verschillende vermogensbestanddelen in één jaar.
- Het werkelijke rendement op alle vermogensbestanddelen die de belastingplichtige in de loop van het jaar heeft gehad telt mee, dus niet alleen het rendement op vermogensbestanddelen die de belastingplichtige had op de box 3-peildatum.
- Tot het werkelijke rendement behoren niet alleen directe inkomsten maar ook gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen van de vermogensbestanddelen.
- Bij de vaststelling van het rendement *op bezittingen* kan geen rekening worden gehouden met kosten.
- Bij de vaststelling van het rendement *op schulden* kan rekening worden gehouden met de daarop betrekking hebbende renten.

Rechtsherstel

- Ingeval van schending van het EVRM en het EP dient ter compensatie de aanslag te worden verminderd totdat alleen nog box 3-belasting wordt geheven over het werkelijke rendement.
- De HR geeft ten slotte aan hoe de tekst van artikel 23, lid 2, van het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 moet worden aangepast, ten einde rekening te houden met het werkelijke rendement op bezittingen in het buitenland en op schulden in verband daarmee.

In beginsel geen rentevergoeding bij rechtsherstel box 3

- In twee zaken was de vraag aan de orde of rente moet worden vergoed in het kader van het rechtsherstel box 3.
- In zijn uitspraak van 17 januari 2023 heeft Hof Arnhem-Leeuwarden⁴ onder verwijzing naar jurisprudentie van het EHRM beslist dat de belanghebbende in het kader van het rechtsherstel recht heeft op vergoeding van de verzochte belastingrente.
- De HR bevestigt dat in het Nederlandse nationale recht een regeling ontbreekt waaraan het recht op de gevraagde rentevergoeding kan worden ontleend. Als regel is dit niet in strijd met het Europese recht.
- Gelet op jurisprudentie van het EHRM bestaat slechts aanleiding voor een rentevergoeding op verzoek van de belastingplichtige in gevallen waarin het bedrag van de wettelijke rente meer is dan het bedrag van de belastingvermindering in box 3. In andere gevallen hoeft geen rente te worden vergoed, aldus de HR.

Eerste inventarisatie van nog uit te zoeken punten

Bij het bestuderen van de arresten zijn diverse punten gesignaleerd die vragen oproepen over het te verlenen rechtsherstel. Momenteel zijn we deze punten aan het uitzoeken. Hierbij treft u ter informatie een beknopte beschrijving aan. Begin volgende week verwachten wij u te kunnen informeren over de uitkomsten.

Daarnaast heeft de HR aangekondigd komende vrijdag 14 juni 2024 arrest te wijzen in vier nog lopende box 3-procedures over de Wet rechtsherstel box 3. In deze vier box 3-procedures heeft A-G Pauwels op 9 februari 2024 een conclusie genomen. In bijlage 1 vindt u een samenvatting van de box 3-procedures waarin de Hoge Raad op vrijdag 14 juni een arrest zal wijzen. Het is mogelijk dat uit deze arresten meer duidelijkheid volgt over (enkele) onderstaande punten.

Doelgroep

De HR doet geen uitspraak over de doelgroep van aanvullend rechtsherstel. Belastingplichtigen kunnen in ieder geval een beroep doen op de uitspraak voor alle aanslagen die in de doelgroep vallen van de Wet rechtsherstel of overbruggingswetgeving en die nog niet onherroepelijk vaststaan. De vraag is of de arresten ook gelden voor aanslagen die in de doelgroep van de Wet rechtsherstel of overbruggingswetgeving vallen en die al onherroepelijk vaststaan op 6 juni 2024, of dat dit wordt voorkomen door de uitzonderingsgrond nieuwe jurisprudentie in artikel 45aa Uitvoeringsregeling inkomstenbelasting 2001.

Kosten

De HR geeft aan "bij de vaststelling van het rendement op bezittingen kan geen rekening worden gehouden met kosten." De vraag is of dit ook geldt voor uitgaven ter verbetering. De Hoge Raad lijkt het algemeen en ruim te formuleren.

Eigen gebruik onroerend goed

Hoe om te gaan met eigen gebruik van onroerend goed? De Hoge Raad rekent "waardeveranderingen ook tot het werkelijke rendement indien de belastingplichtige ze nog niet heeft gerealiseerd. Dit vloeit voort uit het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen heeft gestaan bij de vorming van het forfaitaire stelsel in box 3". Dat de wetgever bij de vorming van het forfaitaire

⁴ ECLI:NL:GHARL:2023:349.

box 3-stelsel ook het eigen gebruik van box 3-bezittingen voor ogen heeft gestaan, zou kunnen worden afgeleid uit de parlementaire geschiedenis.

Waardering onroerend goed

De HR doet geen uitspraak over de waardering van bezittingen en schulden bij de berekening van het werkelijke rendement. Het lijkt logisch om zoveel mogelijk aan te sluiten bij waarderingsvoorschriften van het huidige box 3. Woningen worden in het huidige stelsel gewaardeerd op de WOZ-waarde. De peildatum van de WOZ-waarde loopt echter – op grond van een wettelijk voorschrift – 1 jaar achter. Heeft dit consequenties voor de berekening van de te belasten waardeangroei?

Partnerverdeling

De HR doet geen uitspraak over de verdeling tussen fiscale partners. Het verdelen van inkomsten of vermogen tussen partners kan leiden tot onwenselijke uitkomsten. Bijvoorbeeld kan gedacht worden aan een situatie waarbij hoogrenderende beleggingen worden toegedeeld aan een partner die geen beroep doet op de arresten terwijl aan de andere partner laag renderende beleggingen worden toebedeeld die wel verzoekt om vermindering van de aanslag omdat het werkelijke rendement lager is dan het forfaitair berekende rendement.

Communicatie

In het persbericht naar aanleiding van de arresten van 6 juni is aangegeven dat belastingplichtigen in de tussentijd geen actie hoeven te ondernemen. Zodra er meer duidelijkheid is worden zij geïnformeerd. Belastingplichtigen voor wie de uitspraak gevolgen heeft, krijgen eerst van de Belastingdienst een brief.

Politiek/bestuurlijke context

In het persbericht is ook aangegeven dat voor het bestuderen en in kaart brengen van de uitspraken en de gevolgen ongeveer acht weken de tijd nodig is. Het is niet ondenkbaar dat de Tweede Kamer op kortere termijn geïnformeerd wenst te worden. Zodra de ambtelijke resultaten van de onderzoeken voldoende concreet zijn zullen we een Kamerbrief voorbereiden om beide kamers te informeren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

ma 8/7, 16.00-17.00 uur

7-7-2024

SP

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Bespreking box 3 maandag 8 juli 2024

Datum

5 juli 2024

Notanummer

2024-0000371497

Bijlagen

1. Nota Juridische duiding arresten HR en vervolproces (met twee bijlagen)

Aanleiding

Op maandag 8 juli 2024 (16.00 – 17.00 uur) staat een overleg over box 3 gepland. Het box 3 dossier zal de komende tijd veel van uw aandacht vragen. Deze notitie biedt een overzicht van de actuele discussies rondom box 3.

Daarnaast bevat de bijgevoegde notitie een uitgebreide toelichting over de recente uitspraken van de Hoge Raad inclusief een omvangrijke set met beslispunten. De nota is het resultaat van het uitzoekwerk van de afgelopen vier weken. Daardoor is die nota ongebruikelijk lang. Onze inschatting is dat met de voorgelegde informatie- en beslispunten de belangrijkste elementen van het begrip werkelijk rendement zijn geadresseerd. De bijgevoegde nota kunnen we maandag 8 juli ook bespreken of op een later moment in die week als behoefte is aan meer leestijd.

Bespreekpunten

- Op welke wijze wilt u geïnformeerd worden op het box 3 dossier? Wij denken in ieder geval aan inhoudelijke presentaties langs de thema's 'verleden', 'heden', en 'toekomst' (zie toelichting). → eens
- Daarnaast bespreken we graag andere wensen, bijvoorbeeld op het gebied van werkbezoeken (denk aan de Belastingdienst), gesprekken met koepelorganisaties, etc. → afkond
- U heeft aangegeven vanaf maandag 8 juli wekelijks een box-3-overleg te wensen. Graag bespreken we uw wensen en verwachtingen over de invulling hiervan.

Toelichting

De actuele vraagstukken rond box 3 kunnen worden verdeeld in 3 onderdelen: verleden, heden, en toekomst. Deze lichten we achtereenvolgens toe.

Verleden (de belastingjaren 2017 t/m 2022)

- Onder dit onderdeel valt alles wat te maken heeft de met de uitspraken van de Hoge Raad van 6 juni en 14 juni 2024 rondom de rechtsgeldigheid van het forfaitaire box 3-stelsel.
- De Hoge Raad vindt dat de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet box 3 niet het volgens het kerstarrest 2021 vereiste rechtsherstel bieden. Dit betekent dat aanvullend rechtsherstel geboden dient te worden, in die zin dat alleen nog box 3-belasting wordt geheven over het werkelijke rendement.

- Hoe het aanvullend rechtsherstel vorm te geven vraagt komende weken om uitwerking en vervolgens om wetgeving. Keuzes hierin hebben grote gevolgen voor belastingplichtigen, voor de Belastingdienst, voor externe ketenpartners zoals bijvoorbeeld banken en koepelorganisaties en voor de begroting.
- De bijgevoegde nota bevat een duiding van de arresten van de HR van 6 juni en 14 juni 2024 (inclusief wat we nog uitzoeken). Hierin wordt u meegenomen in het voorziene proces om tot rechtsherstel te komen. Daarbij bevat de nota eerste inhoudelijke punten waarop we uw beslissing vragen. Bijlage 1 bevat een toelichting op de indicatieve planning voor de uitvoering met daarbij aandacht voor de randvoorwaarden, de risico's en de communicatie met de burger. Bijlage 2 bevat de indicatieve planning van het wetgevingsproces.

Heden (de belastingjaren 2023 tot invoering Wet werkelijk rendement box 3)

- Hieronder valt besluitvorming rondom het huidige actuele ('overbruggings'-) stelsel.
- Voor het Belastingplan 2025 voorzien wij momenteel twee voorstellen relevant voor box 3. Over het Belastingplan wordt u apart nader geïnformeerd.
  - Ten eerste bevat het hoofdlijnenakkoord een verlaging van het box 3 tarief met 100 miljoen euro. Dit gaat om een parameterwijziging.
  - Ten tweede wordt wetgeving voorbereid t.a.v. doorwerking in box 3 van schadeherstel bij Groningers in het aardbevingsgebied. Een deel van dit herstel valt onvoorzien onder de grondslag van box 3. De voorziene wetgeving beoogt dit vrij te stellen.

→ € impact?

Toekomst (vanaf belastingjaar 2027)

- De laatste jaren is gewerkt aan wetgeving voor een nieuw box 3 stelsel gebaseerd op het belasten van werkelijk rendement ('Wet werkelijk rendement box 3').
- Het wetsvoorstel is in concept gereed. De volgende toetsen zijn inmiddels uitgevoerd: Uitvoeringstoets (door de Belastingdienst), Wetgevingstoets (door ministerie van Justitie en Veiligheid), Autoriteit Persoonsgegevens, Raad voor de Rechtspraak, doenvermogenstoets (intern door gedragswetenschappers bij FIN) en Adviescollege toetsing regeldruk.
- Het voorgaande kabinet heeft het wetsvoorstel medio juni 2024 ter toetsing voorgelegd aan de Raad van State, met als doel om invoering per 1-1-2027 mogelijk te maken, ter vervanging van het huidige overbruggingsstelsel. Nadat het advies is uitgebracht kan het wetsvoorstel voor parlementaire behandeling worden ingediend bij de Tweede Kamer.
- Doordat de recente uitspraken van de Hoge Raad het overbruggingsstelsel raken, is het extra van belang dat er zo snel mogelijk een vervangend stelsel komt.
- De twee belangrijkste data voor het introduceren van het nieuwe box 3-stelsel per 2027 zijn weergegeven in de hierna opgenomen tabel. Het bieden van rechtsherstel heeft grote gevolgen voor de capaciteit van de Belastingdienst. De haalbaarheid van de gewenste invoering van het nieuwe stelsel per 2027 is door de hersteloperatie onzeker. Momenteel worden de gevolgen op de planning onderzocht. Het later invoeren van de Wet werkelijk rendement box 3 heeft budgettaire consequenties. Elk jaar uitstel kost bij benadering 2 miljard euro.

Datum	Activiteit
15 maart 2025	Ketenpartners* hebben een leveringsovereenkomst nodig voor het opstellen van hun begroting voor 2026. Het wetsvoorstel moet daarom vóór deze datum aangenomen zijn in de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel staat dan immers in die zin vast dat er geen amendementen of nota's van wijziging meer kunnen worden ingediend.
31 december 2025	Publicatie wetgeving in Staatscourant: Ketenpartners investeren niet in programmatuur aanpassingen voor gegevensleveringen, tenzij de wetgeving is gepubliceerd.

*Ketenpartners zijn bijvoorbeeld banken en verzekeraars

- Het hoofdlijnenakkoord bevat geen expliciete uitspraak over de Wet werkelijk rendement box 3. We bespreken graag met u hoe u het wetsvoorstel verder wilt brengen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

8-7-2024

TER BESLISSING

Aan de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst de minister

Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Rechtsherstel box 3: Juridische duiding arresten Hoge Raad en vervolproces

Datum

5 juli 2024

Notanummer

2024-0000371322

Bijlagen

- 1. Toelichting planning uitvoering
2. Planning wetgeving

Aanleiding

De Hoge Raad (HR) heeft op 6 juni en 14 juni 2024 in diverse zaken arrest gewezen over de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet box 3 over de jaren vanaf 2017.

U (Stas FB) bent beleidsverantwoordelijk voor de inhoud van het box 3-stelsel, de wetgeving en de Belastingdienst. U (MFIN) bent verantwoordelijk voor het inkomstenkader en budgettaire aspecten. Omdat een deel van beleidsinhoudelijke besispunten ook budgettaire gevolgen hebben, wordt deze nota ook met u (MFIN) ter info gedeeld. Indien een besluit leidt tot een extra budgettaire derving, dient u (MFIN) daar ook mee akkoord te gaan. Wij zullen dat dan expliciet aan u (MFIN) voorleggen. In onderstaande advisering is dat niet aan de orde.

Met deze nota informeren wij u (MFIN en Stas FB) over onze juridische duiding van deze arresten. Daarnaast geven wij aan op welke punten de arresten geen duidelijkheid geven en leggen wij u ons advies voor hoe hier mee om te gaan. Verder wordt ingegaan op de raming van de budgettaire gevolgen. Tot slot schetsen wij het proces en de planning van het rechtsherstel en de wetgeving. De nota is als volgt opgebouwd.

A Samenvatting van de belangrijkste bevindingen

B Invulling begrip werkelijk rendement

- Informatiepunten
1) Duidelijke uitgangspunten
2) Spaarders
- Besispunten
1) Eigen gebruik onroerende zaken
2) Box 3-inkomen niet negatief
3) Kosten
4) Genietingstijdstip
5) Waardering
6) Zakelijkheidsbeginsel
7) Voortzetten formulier opgaaf werkelijk rendement
8) Partnerverdeling
9) Standpunt in lopende procedures

C	Onderwerpen die momenteel nog uitgewerkt worden
	1) Vaststelling van de doelgroep
	2) Aan- en verkoop woningen
	3) Herrekening specifieke zorgkosten of giften
	4) Schuldendrempel
	5) Doorwerking op andere regelingen
D	Budgettaire gevolgen
E	Proces rechtsherstel
F	Proces wetgeving

A – Samenvatting van de belangrijkste bevindingen

De HR vindt dat de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet box 3 niet het volgens het kerstarrest¹ vereiste rechtsherstel bieden. Als het voordeel uit sparen en beleggen na toepassing van de wet nog steeds hoger is dan het werkelijk behaalde rendement dan dient rechtsherstel te worden geboden, in die zin dat alleen nog box 3-belasting wordt geheven over het werkelijke rendement.

Het bieden van (aanvullend) rechtsherstel heeft grote impact op de capaciteit, zowel personeel als ICT, van de Belastingdienst. De bewijslast dat het werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire rendement ligt bij de belastingplichtige. Vanuit de Belastingdienst zijn al voorbereidingen getroffen voor een (aanvullende) hersteloperatie box 3. Zo wordt een formulier ontwikkeld, het zogenoemde formulier Opgaaf Werkelijk Rendement (OWR), waarmee belastingplichtigen aannemelijk kunnen maken dat het werkelijk rendement lager is dan het forfaitaire rendement. Met dit formulier worden de gegevens op een gestructureerde wijze aangeleverd bij de Belastingdienst. Hierdoor kan op een geautomatiseerde wijze rechtsherstel worden geboden. Belastingplichtigen zijn echter niet verplicht om het formulier te gebruiken. De komende tijd wordt verder gewerkt aan het formulier.

wat is nodig?

De arresten zorgen voor een grote budgettaire derving, zowel voor de periode van rechtsherstel (2017 t/m 2022) als voor de periode van het overbruggingsstelsel (2023 tot invoering van de Wet werkelijk rendement box 3). Onderdeel D geeft een eerste inschatting. De omvang van de budgettaire derving is onder andere afhankelijk van de vaststelling van de doelgroep die in aanmerking komt voor het rechtsherstel en de definitie van het werkelijke rendement. Over de definitie van werkelijk rendement treft in u deze nota diverse beslispunten aan. Voor de afbakening van de doelgroep loopt momenteel nog het onderzoek. Conform begrotingsregels zijn budgettaire gevolgen van HR-uitspraken over het belastingstelsel relevant voor het inkomstenkader. Dat betekent dat sprake is van een tegenvaller ten opzichte van het basispad, die in beginsel in de augustusbesluitvorming gedekt moet worden. Op maandag 8 juli spreken we hierover in het kader van de augustusbesluitvorming met u en de minister.

uitley svp!

In het persbericht naar aanleiding van de arresten van 6 juni is aangegeven dat belastingplichtigen vooralsnog geen actie hoeven te ondernemen. Daarnaast is in het persbericht aangegeven dat voor het bestuderen en in kaart brengen van de uitspraken en de gevolgen ongeveer acht weken de tijd nodig is. Bij voorkeur betekent dit dat de eerste uitkomsten uiterlijk 1 augustus worden gedeeld. Wij adviseren u daarom om binnenkort de Tweede Kamer – ondanks het zomerreces -

¹ Hoge Raad 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

te informeren via een Kamerbrief over de duiding van de arresten en het proces en tijdsplan van het rechtsherstel. Burgers, belangenorganisaties en ketenpartners (zoals banken en verzekeraars) verwachten duidelijkheid over de doelgroep, de definitie van het werkelijke rendement, het moment waarop het werkelijke rendement doorgegeven kan worden en wanneer zij eventueel geld terug zullen ontvangen. U ontvangt op een later moment een nota met de concept Kamerbrief en de uitkomst van de nog uit te zoeken punten.

De uitvoeringsgevolgen van de voorstellen in deze nota worden op een later moment betrokken in de uitvoeringstoets van de Belastingdienst.

B – Invulling begrip werkelijk rendement

Hieronder zijn informatiepunten en beslistpunten opgenomen over de invulling van het begrip werkelijk rendement op basis van de arresten van de HR. Dit is van belang voor de verdere uitwerking van het formulier OWR en de wetgeving.

Informatiepunt 1 – Duidelijke uitgangspunten

Onderstaande uitgangspunten over het begrip werkelijk rendement volgen naar ons oordeel duidelijk uit de arresten en geven geen aanleiding tot discussie.

Algemeen

- De HR is van oordeel dat de betekenis van het kerstarrest² niet beperkt is tot spaarders maar zich uitstrekt tot alle belastingplichtigen die in box 3 worden belast, ongeacht de samenstelling van hun vermogen.
- Hoewel de HR overweegt dat de berekening in de Wet rechtsherstel box 3 voor spaarders doorgaans het werkelijke rendement benadert, geldt dit niet voor overige bezittingen.
- Ook na de invoering van de wet schendt het forfaitaire stelsel naar het oordeel van de HR het EVRM en het Eerste Protocol bij het EVRM, wanneer het forfaitaire rendement hoger is dan het werkelijke rendement. Dit geldt voor het hele forfaitaire stelsel, dus ook voor spaarders met een lager werkelijk rendement dan het forfaitaire rendement.
- De belastingplichtige die het standpunt inneemt dat hij door het forfaitaire stelsel in box 3 wordt geconfronteerd met een heffing naar een voordeel uit sparen en beleggen dat hoger is dan het werkelijke rendement, heeft de bewijslast om dat werkelijke rendement aannemelijk te maken.
- Het oordeel van de HR geldt zowel voor de Wet rechtsherstel box 3 (2017-2022) als de Overbruggingswet box 3 (vanaf 2023 tot invoering Wet werkelijk rendement box 3).

Begrip werkelijk rendement

- Het werkelijke rendement wordt uitgedrukt in nominale termen (geen inflatiecorrectie).
- De vergelijking tussen het werkelijke rendement en het forfaitaire rendement moet worden gemaakt voor alle vermogensbestanddelen gezamenlijk (niet per vermogensbestanddeel afzonderlijk).
- Het rendement op vrijgestelde vermogensbestanddelen is niet relevant voor de bepaling van het werkelijke rendement.

² Hoge Raad 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

- ƒ • Er wordt geen rekening gehouden met een significantiemarge. Het is niet van belang hoe groot het verschil is tussen het forfaitair bepaalde rendement en het werkelijke rendement.
- 1 • Bij de vaststelling van het werkelijke rendement wordt geen rekening gehouden met het heffingsvrije vermogen.
- De vergelijking wordt per jaar gemaakt en het werkelijke rendement wordt ook per jaar bepaald, dus zonder rekening te houden met werkelijke rendementen in andere jaren en zonder de mogelijkheid van verrekening van verliezen over de jaargrens heen.
- ƒ • Er wordt gekeken naar het saldo van positieve en negatieve resultaten van alle verschillende vermogensbestanddelen in één jaar.
- ƒ • Het werkelijke rendement op alle vermogensbestanddelen die de belastingplichtige in de loop van het jaar heeft gehad telt mee, dus niet alleen het rendement op vermogensbestanddelen die de belastingplichtige had op de box 3-peildatum (1 januari van het belastingjaar).
- ƒ • Tot het werkelijke rendement behoren de directe inkomsten (de voordelen die worden getrokken uit het box 3-vermogen, zoals rente, huur en dividend).
- Daarnaast behoren tot het werkelijk rendement gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen van de vermogensbestanddelen. Bij verkoop van een vermogensbestanddeel in een jaar wordt de gerealiseerde waardeverandering bepaald op het (positieve of negatieve) verschil tussen de verkoopprijs en de waarde van het vermogensbestanddeel op 1 januari van dat jaar (of de aankoopprijs bij aankoop in de loop van het jaar).
- ƒ • Bij de vaststelling van het rendement *op bezittingen* wordt geen rekening gehouden met kosten.
- Bij de vaststelling van het rendement *op schulden* wordt rekening gehouden met de daarop betrekking hebbende renten, maar niet met de kosten van die schulden.

→ impact uitvoering?

Rechtsherstel

- ƒ • Ingeval van schending van het EVRM en het Eerste Protocol bij het EVRM dient ter compensatie de aanslag te worden verminderd totdat alleen nog box 3-belasting wordt geheven over het werkelijke rendement.
- ƒ • De HR geeft ten slotte aan hoe de tekst van artikel 23, lid 2, van het Besluit voorkoming dubbele belasting 2001 moet worden aangepast, ten einde rekening te houden met het werkelijke rendement op bezittingen in het buitenland en op schulden in verband daarmee.

In beginsel geen rentevergoeding bij rechtsherstel box 3

- 1 • In twee zaken was de vraag aan de orde of rente moet worden vergoed in het kader van het rechtsherstel box 3.
- ƒ • De HR bevestigt dat in het Nederlandse nationale recht een regeling ontbreekt waaraan het recht op de gevraagde rentevergoeding kan worden ontleend. Als regel is dit niet in strijd met het Europese recht.
- ƒ • Gelet op jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bestaat slechts aanleiding voor een rentevergoeding op verzoek van de belastingplichtige in gevallen waarin het bedrag van de wettelijke rente meer is dan het bedrag van de belastingvermindering in box 3. In andere gevallen hoeft geen rente te worden vergoed, aldus de HR.

Informatiepunt 2 – Spaarders

Het werkelijke rendement op spaargeld is relevant voor de vraag of rechtsherstel moet worden geboden. Belastingplichtigen met uitsluitend spaargeld kunnen ook in aanmerking komen voor (aanvullend) rechtsherstel.

- De HR geeft aan dat het forfaitaire rendement voor banktegoeden in de regel het werkelijke rendement benadert en dat de in het Kerstarrest signaleerde problemen voor banktegoeden "doorgaans" worden opgelost. Vervolgens overweegt de HR echter dat ook het forfaitaire stelsel uit de Wet rechtsherstel box 3 strijdig is met het EVRM en het Eerste Protocol bij het EVRM als het forfaitaire rendement hoger is dan het werkelijke rendement.
- Indien het werkelijke rendement lager is dan het forfaitair berekende rendement dan dient het voordeel uit sparen en beleggen te worden vastgesteld op het werkelijke rendement.
- Hierbij moet worden uitgegaan van het rendement op het gehele vermogen van de belastingplichtige in box 3 (waarbij de HR expliciet opmerkt: "met inbegrip van de banktegoeden").
- Het is niet van belang hoe groot het verschil is tussen het forfaitair bepaalde rendement en het werkelijke rendement.
- Hieruit volgt dat het werkelijke rendement op spaargeld van belang is om te bepalen of recht bestaat op rechtsherstel. Dit geldt ook voor belastingplichtigen met uitsluitend spaargeld.
- Er zijn geen aanknopingspunten in het arrest om belastingplichtigen met uitsluitend spaargeld uit te sluiten van rechtsherstel. Dit zou bovendien leiden tot ongelijke behandeling van zeer vergelijkbare gevallen. Een belastingplichtige met € 100.000 aan banktegoeden en € 50 aan overige bezittingen zou dan wel in aanmerking komen voor (aanvullend) rechtsherstel, maar een belastingplichtige met enkel € 100.000 aan banktegoeden niet.
- Het includeren van belastingplichtigen met alleen spaargeld betekent dat de budgettaire derving licht zal toenemen. Bovendien zal het aantal belastingplichtigen met recht op herstel toenemen.
- Deze uitleg is op 19 juni 2024 ook door uw ambtsvoorganger aan de Tweede Kamer gemeld in antwoord op Kamervragen van het lid Grinwis (ChristenUnie).

Beslispunt 1 – Eigen gebruik onroerende zaken

Bent u akkoord om voordelen als gevolg van eigen gebruik tegen de economische huurwaarde aan te merken als werkelijk rendement?

- In verschillende procedures heeft de inspecteur het standpunt ingenomen dat eigen gebruik van een woning een voordeel oplevert dat tot het werkelijke rendement moet worden gerekend. Voor dit standpunt zijn argumenten aanwezig in de wetsgeschiedenis en vakliteratuur en in ieder geval één rechtbank heeft dit standpunt gevolgd en er liggen enkele zaken bij de HR waarbij het eigen gebruik één van de geschilpunten is.
- De HR heeft aangegeven in de arresten dat bij het bepalen van het werkelijk rendement zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen had bij het invoeren van het forfaitaire stelsel. Uit de wetsgeschiedenis van de invoering van de Wet IB 2001 kan worden opgemaakt dat ook beoogd is voordelen als gevolg van eigen gebruik te belasten. Het belasten van eigen gebruik is consistent met andere onderdelen van de inkomstenbelasting (eigen woning en privégebruik

→
Verdere uitleg over de SVP

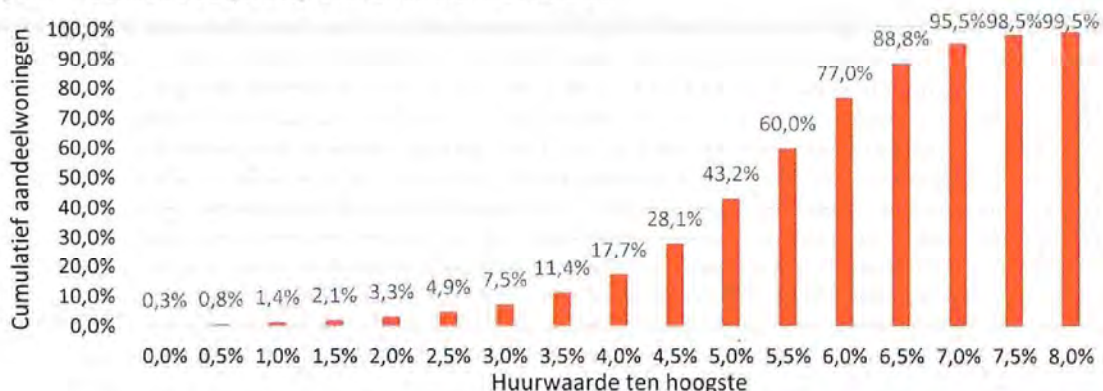
→
wanneer uitspraak verwacht?

van een woning die tot het ondernemingsvermogen behoort). Daarentegen maakte het eigen gebruik van onroerende zaken niet expliciet deel uit van het hoge forfaitaire rendementspercentage zoals dat met ingang van 1 januari 2017 geldt.

- In een arrest van de HR van 10 juni 2016³ heeft de HR aangegeven dat "het eigen gebruik van een woning voor de heffing van inkomstenbelasting de economische huurwaarde van die woning als inkomsten in natura van oudsher tot de belastbare inkomsten uit vermogen wordt gerekend en er geen reden is daarover anders te oordelen ten aanzien van de inkomsten uit sparen en beleggen onder de Wet IB 2001".
- In lijn met dit arrest kunnen we aangeven dat het voordeel uit eigen gebruik wordt gesteld op de economische huurwaarde. De verantwoordelijkheid voor het stellen en aannemelijk maken van de hoogte van de economische huurwaarde ligt bij de belastingplichtige.
- Voor belastingplichtigen kan het lastig zijn om de economische huurwaarde te bepalen en aannemelijk te maken. Ook voor controle en handhaving door de Belastingdienst is het lastig om uit te gaan van de economische huurwaarde.
- Wij onderzoeken nog hoe belastingplichtigen het beste geholpen kunnen worden met het invullen hiervan (goede toelichting, voorinvullen van een percentage). In de toelichting van het formulier kan bijvoorbeeld gewezen worden naar het feit dat de gemiddelde (bruto) economische huurwaarde gelijk is aan 5,06% van de WOZ-waarde. Dit blijkt uit een onderzoek dat de Stichting Economisch Onderzoek (SEO) heeft gedaan naar de hoogte en de spreiding van de huurwaarde van niet-verhuurde box 3-woningen.
- Op dit moment gaan we ervan uit dat de gemiddelde (bruto) economische huurwaarde van 5,06% vooraf wordt ingevuld en dat een belastingplichtige dit kan aanpassen. Bij deze veronderstelling kan het belasten van eigen gebruik de budgettaire derving verlagen met circa € 275 miljoen cumulatief voor de periode 2017-2022. Voor de periode vanaf 2023 kan het belasten van eigen gebruik de budgettaire derving verlagen met circa € 250 miljoen per jaar. Als eigen gebruik niet vooraf wordt ingevuld zal de opbrengst van eigen gebruik (i.e., verlaging van de derving) lager uitvallen. Let op, deze cijfers zijn nog hoogst onzeker en hangen ook af van andere beleidskeuzes die nog gemaakt moeten worden.

OP basis
waarvan
? ←
0.

Figuur - Gemiddelde (bruto) economische huurwaarde

³ Hoge Raad 10 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1129.

Beslispunt 2 – Box 3 inkomen niet negatief

Bent u akkoord met de uitleg dat het box 3-inkomen niet lager dan nihil wordt vastgesteld?

akkoord

- Bij een negatief werkelijk rendement komt de vraag op of een negatief box 3-inkomen moet worden vastgesteld.
- Uit de wettelijke systematiek volgt dat het box 3-inkomen niet lager dan nihil wordt vastgesteld. In theorie zou een belastingplichtige met bijvoorbeeld uitsluitend schulden en banktegoeden nu ook een negatief forfaitair box 3-inkomen kunnen hebben. De wet bepaalt echter dat als het berekende box 3-rendement negatief is, dit op nihil wordt gesteld.
- Aangezien de HR hier niet van afwijkt adviseren wij om het box 3-inkomen niet lager vast te stellen dan nihil.

Beslispunt 3 – Kosten

Bent u akkoord om - conform het arrest van de HR - bij het vaststellen van het werkelijke rendement geen rekening te houden met kosten?

*in principe
HR volgen
maar eerst
overleg*

- De HR geeft aan dat bij de vaststelling van het rendement op bezittingen geen rekening wordt gehouden met kosten. De HR formuleert dit uitgangspunt algemeen en ruim, waardoor in beginsel geen sprake lijkt van een bedoeling van de HR om ruimte te laten voor uitzonderingen hierop.
- Het kan echter als onevenwichtig worden ervaren dat de opbrengsten (en waardeontwikkelingen) wel worden belast, maar kosten niet. Daarom komt de vraag op of kostenafrek (al dan niet van bepaalde typen kosten) toch voor aftrek in aanmerking moeten komen.
- Dit geldt met name bij kosten die leiden tot een waardeverhoging van vermogensbestanddelen, zoals concreet verbeteringskosten bij onroerende zaken.
- Een voorbeeld is belastingplichtige A die voor € 100.000 een garage bouwt in zijn achtertuin en deze vervolgens in hetzelfde jaar verkoopt voor € 100.000. De investeringskosten van € 100.000 zijn niet aftrekbaar, waardoor het werkelijke rendement € 100.000 is. Belastingplichtige B die de garage voor € 100.000 koopt en voor € 100.000 verkoopt heeft een werkelijk rendement van € 0.
- De HR heeft expliciet aangegeven dat ook bij onroerende zaken het werkelijke rendement moet worden vastgesteld zonder rekening te houden met kosten. Het forfait voor onroerende zaken is volgens de HR ontleend aan de ontwikkeling van de huizenprijzen zonder daarop kosten in mindering te brengen. In de parlementaire toelichting op het stelsel 2017 is bovendien opgemerkt dat er per saldo voor is gekozen om voor "het totaal van kosten van de beleggingen geen additionele component op te nemen".
- Daarnaast zullen er beleggingsproducten zijn waar de kosten onderdeel uitmaken van het rendement (zoals beheerskosten van beleggingsfondsen). Als kostenafrek niet mogelijk is dan zullen deze kosten door de belastingplichtige uitgesplitst moeten worden.
- Het risico bij het afwijken van het arrest en het toestaan van aftrek van bepaalde kosten is dat dit druk kan veroorzaken om ook op andere onderdelen soepeler te zijn dan het arrest.
- Door het arrest te volgen worden potentieel ingewikkelde discussies met belastingplichtigen over kosten voorkomen. Belastingplichtigen die zich tekort gedaan voelen, zullen mogelijk bezwaar maken en in beroep gaan.

overleg

- Wij adviseren om gelet op de overwegingen van de HR geen kostenaf trek toe te staan ook niet van verbeteringskosten, ondanks dat dit soms tot onevenwichtige uitkomsten kan leiden. De bepaling van het werkelijke rendement moet in de context van het forfaitaire stelsel worden gezien en niet als de fiscaal zuiverste manier om het werkelijk rendement vast te stellen. Met de invoering van het stelsel op basis van werkelijk rendement zal kostenaf trek wel mogelijk zijn.
- Als bij het vaststellen van het werkelijk rendement wel rekening wordt gehouden met kosten, zal de budgettaire derving hoger uitvallen.

Beslispunt 4 - Genietingstijdstip

Bent u akkoord om als genietingstijdstip van de reguliere voordelen het kasstelsel voor te schrijven?

akkoord

- De HR geeft geen regels voor het genietingstijdstip van reguliere voordelen (zoals rente, huur, dividend).
- In bepaalde situaties kan de vraag opkomen aan welk jaar het rendement moet worden toegerekend. Bijvoorbeeld wanneer de rente op een spaarrekening over het jaar 2022 wordt ontvangen op 2 januari 2023.
- Om te voorkomen dat belastingplichtigen selectief in verschillende situaties en jaren verschillende methodes hanteren, adviseren wij om één methode voor te schrijven.
- De HR heeft aangegeven dat zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen heeft gestaan bij de vormgeving van het forfaitaire stelsel.
- Omdat het rendement sinds 2001 forfaitair worden bepaald is geen genietingstijdstip opgenomen in de wet. Daarom is niet expliciet in de wetsgeschiedenis te vinden welk genietingstijdstip de wetgever voor ogen heeft gehad. Voor particulieren is het uitgangspunt in de inkomstenbelasting dat het kasstelsel geldt. Inkomsten worden in het kasstelsel beschouwd te zijn genoten op het tijdstip waarop zij: ontvangen of verrekend zijn, ter beschikking van de belastingplichtige zijn gesteld of rentedragend zijn geworden, of vorderbaar en inbaar zijn.
- Dit uitgangspunt gold in de Wet IB 1964 voor inkomsten uit arbeid, vermogen en reguliere voordelen uit aanmerkelijk belang. Voor de inkomsten uit arbeid en reguliere voordelen uit aanmerkelijk belang zijn deze bepalingen in de Wet IB 2001 voortgezet. Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat deze benadering ook voor inkomsten uit vermogen (box 3) het uitgangspunt blijft.
- Een andere benaderingsmethode is het vorderingenstelsel. Dit is het uitgangspunt bij het bepalen van de winst uit onderneming. Hierbij moeten kosten en opbrengsten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekkingen hebben.
- Wij adviseren om uit te gaan van het kasstelsel omdat dit het beste aansluit bij de wetsgeschiedenis (dit is de hoofdregel bij particulieren), en omdat dit beter past bij de doelgroep particuliere beleggers. Het kasstelsel is eenvoudiger dan het vorderingenstelsel en daardoor naar verwachting goed hanteerbaar voor belastingplichtigen.

Beslispunt 5 - Waardering

Bent u akkoord om bij de huidige wettelijke bepalingen van hoofdstuk 5 van de Wet IB 2001 (box 3) over waardering aan te sluiten?

- Voor het bepalen van de waardeontwikkeling van vermogensbestanddelen is de waardering van de vermogensbestanddelen van belang. Als hoofdregel in

de huidige wettelijke bepalingen geldt dat voor de waardering moet worden uitgegaan van de waarde in het economisch verkeer.

- Voor bepaalde vermogensbestanddelen gelden specifieke waarderingsvoorschriften. Te denken valt aan de waarderingsvoorschriften voor periodieke uitkeringen en genotsrechten, waarderingsvoorschriften voor woningen en beursgenoteerde aandelen.
- De HR heeft aangegeven dat zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen heeft gestaan bij de vormgeving van het forfaitaire stelsel in box 3. In de arresten van 14 juni 2024 heeft de HR aangegeven dat in het kader van de vaststelling van het werkelijke rendement van een woning, de waarde daarvan aan het begin en aan het einde van het jaar moeten worden bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ), naar analogie van de wettelijke bepalingen hierover (artikel 5.20 Wet IB 2001). Op die manier vindt de vaststelling van het werkelijke rendement volgens de HR zoveel mogelijk plaats in overeenstemming met het rendementsbegrip dat de wetgever voor ogen heeft gestaan bij de vormgeving van het forfaitaire stelsel in box 3.
- Gelet op de arresten van de HR ligt het voor de hand om bij het bepalen van het werkelijke rendement voor de waardering van vermogensbestanddelen aan te sluiten bij de wettelijke bepalingen over waardering.
- Dit houdt dus in dat voor de waardeontwikkeling van een vermogensbestanddeel als hoofdregel de waarde in het economische verkeer aan het einde van het jaar wordt verminderd met de waarde in het economische verkeer aan het begin van het jaar. Voor een woning wordt de WOZ-waarde gehanteerd.
- Dit zijn ook de waardes die nu in de aangifte worden uitgevraagd, waardoor dit herkenbaar is voor belastingplichtigen en waar over gegevens beschikbaar zijn. Voor de waardeontwikkeling in bijvoorbeeld 2022 wordt dan het verschil in de waarde op 1 januari 2022 en 1 januari 2023 gehanteerd.
- De WOZ-waarde kent altijd een jaar vertraging. De WOZ-waarde voor bijvoorbeeld 2022, die in box 3 wordt gehanteerd als de waarde op 1 januari 2022, is gebaseerd op de waarde van de onroerende zaak op 1 januari van 2021. Dit levert mogelijk discussie op met belastingplichtigen die aanvoeren dat de waarde dan niet goed de werkelijke waarde weerspiegelt. In lijn met de overwegingen van de HR adviseren wij om te blijven aansluiten bij de wettelijke systematiek. Dit zijn ook de waardes die in de aangifte zijn uitgevraagd en waar de aanslag op is gebaseerd.

Beslispunt 6 - Zakelijkheidsbeginsel

Bent u akkoord om te bepalen dat onzakelijke transacties bij het bepalen van het werkelijke rendement worden gecorrigeerd?

akkoord

- Door onzakelijke transacties kunnen gelieerde partijen hun werkelijke rendement kunstmatig verlagen, bijvoorbeeld door geen vergoeding overeen te komen voor bijvoorbeeld het gebruiken van een woning of het lenen van geld. De vraag komt op of hier correcties op moeten plaatsvinden bij het bepalen van het werkelijke rendement. Voor de jaren in het verleden (2017 t/m 2023) zullen onzakelijke overeenkomsten waarschijnlijk niet zijn aangegaan met de bedoeling om de heffing in box 3 te ontlopen, maar voor de jaren vanaf 2024 kan dit aantrekkelijk worden als mogelijkheid om de heffing te ontlopen.
- De hoofdregel voor waardering in het huidige box 3-stelsel is waardering op waarde in het economische verkeer. Door niet te kijken naar een aankoop prijs of verkoopprijs, zit er al een zakelijkheidscorrectie ingebakken in het huidige

systeem. Hieruit kan worden afgeleid dat de wetgever het werkelijke (zakelijke) rendement heeft willen belasten.

- Voor vermogensbestanddelen die tegen een onzakelijke prijs worden gekocht of verkocht adviseren wij daarom om te bepalen dat de winst wordt bepaald op basis van de waarde in het economische verkeer op de aan- of verkoopdatum. Zonder correctie zou het mogelijk worden om vermogensbestanddelen tegen een onzakelijk lage prijs te verkopen of onzakelijk hoge prijs te kopen om verliezen te creëren.
- Op dit moment geldt de waardering op de waarde in het economische verkeer alleen voor de bepaling van de waarde van een bezitting of een schuld, omdat in het huidige stelsel het inkomen uit de bezitting forfaitair wordt berekend. Het zou in lijn zijn met de bepaling van de omvang van de waardeverandering om ook bij de reguliere inkomsten een zakelijkheids criterium te hanteren. Uit onderstaande voorbeelden blijkt bovendien dat bij het ontbreken van een zakelijkheids criterium allerlei constructies mogelijk zijn.
- Wij adviseren daarom om te bepalen dat onzakelijke transacties gecorrigeerd moeten worden, omdat dit het beste aansluit bij het door de wetgever beoogde rendementsbegrip en om uitholling van de grondslag te voorkomen.

Voorbeeld 1

Een belastingplichtige leent een bedrag van € 25.000 van zijn kind tegen een onzakelijk hoge rente van € 6.000 per jaar. Zonder zakelijkheids criterium kan de belastingplichtige bij de berekening van zijn werkelijke rendement deze € 6.000 in mindering brengen. Als de bezittingen in box 3 van het kind beneden het heffingsvrij vermogen blijven, betaalt het kind geen box 3-belasting over de ontvangen rente van € 6.000 (en als het vermogen van het kind wel meer bedraagt dan het heffingsvrije vermogen betaalt het kind maximaal het lagere fictieve rendementspercentage van circa 6% over de waarde van de vordering).

Voorbeeld 2

Een belastingplichtige met onroerend goed in box 3 verhuurt dit aan zijn kind voor een onzakelijk lage huurprijs van € 0. De belastingplichtige heeft verder geen bezittingen in box 3. Als het zakelijkheids criterium niet geldt, dan heeft deze belastingplichtige geen direct werkelijk rendement in box 3. Als hij gebruik maakt van de tegenbewijsregeling, moet ook worden gekeken naar het indirecte rendement. Als het indirecte rendement (de waardemutatie van het onroerende goed) lager is dan het forfaitaire rendement, kan de belastingplichtige (een deel van) de betaalde box 3-heffing terugkrijgen. Het kind heeft geen bezittingen in box 3, hij kan ofwel gratis ergens wonen, ofwel de woning onderverhuren voor bijvoorbeeld € 10.000 per jaar. Dit wordt niet belast als het kind geen box 3-vermogen heeft.

Beslispunt 7 – Voortzetten formulier opgaaf werkelijk rendement

Bent u akkoord om het formulier opgaaf werkelijk rendement (OWR) verder uit te laten werken door de Belastingdienst om uitvoering te geven aan de arresten van de HR?

- De HR geeft aan dat als het forfaitaire box 3-inkomen hoger is dan het werkelijk behaalde rendement, de desbetreffende aanslag zo ver wordt verminderd dat alleen nog belasting in box 3 wordt geheven over het werkelijke rendement. De belastingplichtige moet de gelegenheid krijgen om het (lagere) werkelijk rendement te stellen en aannemelijk te maken.

- De Belastingdienst kan deze werkstroom alleen beheersen als het aanleveren van het werkelijk rendement zoveel mogelijk uniform gebeurt en met IV wordt ondersteund.
- De Belastingdienst is vooruitlopend op het arrest gestart met het voorbereiden van een formulier waarmee belastingplichtigen het werkelijk rendement kunnen opgeven: het formulier 'opgave werkelijk rendement'.
- Als het werkelijk rendement lager is dan het forfaitair berekend rendement dan wordt (aanvullend) rechtsherstel verleend.
- Het arrest van de HR laat geen ruimte voor andere beleidsopties die eerder zijn onderzocht, zoals een tegenbewijsregeling over meerdere jaren of een nadere uitsplitsing van de forfaits met een voorzichtigheidsmarge.

→ formele aspecten?

Beslispunt 8 - Partnerverdeling

Bent u akkoord om de wettelijke systematiek voor toerekening van box 3-vermogen te blijven hanteren? Het aan een partner toe te rekenen werkelijke rendement wordt bepaald op basis van zijn aandeel in het gezamenlijke box 3-vermogen.

akkoord

- De HR heeft in de arresten van 6 en 14 juni 2024 geen nieuwe regels gegeven voor de toerekening van box 3-vermogen of inkomen tussen fiscaal partners.
- Op basis van de huidige wetgeving kunnen fiscaal partners het gezamenlijke box 3-vermogen ("grondslag sparen en beleggen") onderling verdelen. Dit is mogelijk totdat de aanslagen van beide partners onherroepelijk vaststaan. Als partners geen keuze kenbaar maken dan wordt de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen voor de helft aan beide partners toegerekend.⁴
- Partners verdelen de gehele gezamenlijke grondslag sparen en beleggen. Er is geen sprake van toerekening per individueel vermogensbestanddeel.
- Het box 3-inkomen ("voordeel uit sparen en beleggen") wordt per partner berekend op basis van het aan hem toegerekende gedeelte van de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen.⁵
- Aangezien de HR geen nieuwe regels heeft voorgeschreven en heeft aangegeven dat zo veel mogelijk moet worden aangesloten bij de bedoeling van de wetgever, adviseren wij de wettelijke systematiek aan te houden. Hierbij wordt het werkelijke rendement dat aan een partner is toe te rekenen berekend op basis van zijn aandeel in de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen.
- Bij de voorbereidingen van het formulier OWR is ook uitgegaan van deze systematiek.
- Deze systematiek heeft als voordeel dat geen sprake is van het selectief toerekenen van vermogensbestanddelen, waarbij bijvoorbeeld al het laagrenderende vermogen wordt toegerekend aan één partner, die dan tegenbewijs kan leveren. Een dergelijke uitwerking zou niet in lijn zijn met de wettelijke systematiek.
- Een belastingplichtige die het formulier invult en die een fiscale partner heeft, moet het werkelijke rendement over het gehele vermogen van hemzelf en zijn partner invullen (zonder rekening te houden met het heffingvrije vermogen). Op deze wijze wordt eerst het gezamenlijke werkelijke rendement van de partners bepaald. Dit is van belang om het aandeel per partner in het werkelijke rendement te kunnen bepalen.
- Als partners een andere verdeling wensen dan kunnen zij de verdeling van de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen aanpassen (zo lang de aanslag

⁴ Artikel 2.17, lid 2 t/m 4, Wet inkomstenbelasting 2001

⁵ Artikel 5.2, lid 5, Wet inkomstenbelasting 2001

van een van de partners nog niet onherroepelijk is). Het is echter technisch niet mogelijk om dit te regelen via het formulier OWR. Hiervoor zullen belastingplichtigen bijvoorbeeld een aanvulling van de aangifte moeten doen.

- Wij werken nog uit hoe de partnerverdeling uitwerkt in navorderingssituaties.

Voorbeeld 1

Partner A en B hebben een gezamenlijke grondslag sparen en beleggen van € 500.000. Hiervan is € 200.000 (40%) toegerekend aan partner A en € 300.000 (60%) aan partner B. Op basis van het forfaitaire stelsel heeft partner A een voordeel uit sparen en beleggen van € 5.000 en partner B een voordeel uit sparen en beleggen van € 7.500.

Het gezamenlijke werkelijke rendement bedraagt € 10.000. Het werkelijke rendement op het aan partner A toegerekende deel van het vermogen is 40% van € 10.000 = € 4.000. Dit is minder dan de oorspronkelijke forfaitaire € 5.000. Het werkelijke rendement op het aan partner B toegerekende deel is 60% van € 10.000 = € 6.000. Als partner A en/of B het formulier OWR instuurt dan krijgen zij een belastingvermindering.

Voorbeeld 2

Partner A en B hebben een gezamenlijke grondslag sparen en beleggen van € 500.000. Hiervan is € 200.000 (40%) toegerekend aan partner A en € 300.000 (60%) aan partner B. De aanslagen van beide partners staan onherroepelijk vast.

Partner A maakte onderdeel uit van de doelgroep van het eerste rechtsherstel, partner B niet. Partner A heeft (na toepassing van het rechtsherstel) een voordeel uit sparen en beleggen van € 4.500 en partner B heeft een voordeel uit sparen en beleggen van € 7.500.

Het gezamenlijke werkelijke rendement bedraagt € 10.000. Het werkelijke rendement op het aan partner A toegerekende deel van het vermogen is 40% van € 10.000 = € 4.000. Dit is minder dan de € 4.500 na toepassing van het eerste rechtsherstel. Partner A krijgt een belastingvermindering als hij het formulier OWR instuurt. Partner B komt niet in aanmerking voor aanvullend rechtsherstel omdat hij niet tot de doelgroep behoort.

Beslispunt 9 – Standpunt in lopende procedures

Bent u akkoord om toe te staan dat de inspecteur in lopende rechtszaken het begrip werkelijk rendement uitlegt zoals is opgenomen in de vorige beslispunten?

- In verschillende lopende procedures kunnen inspecteurs door rechtbanken en gerechtshoven worden gevraagd om een standpunt in te nemen over de hoogte van het werkelijk rendement.
- Wij adviseren goed te keuren dat de inspecteur zijn standpunt zoveel mogelijk baseert op het begrip werkelijk rendement zoals is opgenomen in de vorige informatie- en beslispunten.
- Daarmee kan naar onze mening het beste naar voren worden gebracht welke uitgangspunten volgens ons uit het arrest volgen, zodat rechters daar ook rekening mee kunnen houden en wordt het risico op ongunstige of onwenselijke uitspraken beperkt.

akkoord

C – Nog uit te zoeken onderwerpen

Uitzoekpunt 1 – Vaststelling van de doelgroep

- Het is de vraag of de mogelijkheid tot aanvullend rechtsherstel ook open moet staan voor belastingplichtigen van wie de aanslag is opgelegd na het Kerstarrest (24 december 2021) en van wie de aanslag onherroepelijk is geworden voor de nieuwe arresten van 6 juni 2024. Dit werken wij nog nader uit.

Uitzoekpunt 2 – Aan- en verkoop van woningen

- In de arresten van 14 juni 2024 heeft de HR aangegeven dat in het kader van de vaststelling van het werkelijke rendement van een woning, de waarde daarvan aan het begin en aan het einde van het jaar moeten worden bepaald op basis van de WOZ. Omdat voor het gehele jaar dezelfde WOZ-waarde geldt, komt de vraag op welke waarde gehanteerd moet worden bij aan- en verkoop van woningen gedurende het kalenderjaar. Hier werken wij opties voor uit.

Uitzoekpunt 3 – Herrekening specifieke zorgkosten en giften

- Toepassing van het arrest zal leiden tot een lager box 3-inkomen. Dit kan ervoor zorgen dat er ineens wel recht of meer recht bestaat op aftrek voor specifieke zorgkosten of giften. Bij het eerste rechtsherstel zijn regels opgenomen voor de verdeling tussen partners hiervan. We bekijken of dat hier ook wenselijk is.

Uitzoekpunt 4 – Schuldendrempel

- De HR geeft aan dat het werkelijk rendement over de gehele heffingsgrondslag moet worden berekend. Schulden beneden de schuldendrempel maken geen onderdeel uit van de heffingsgrondslag waardoor de verschuldigde rente hierop niet meegenomen wordt bij het berekenen van het werkelijke rendement.
- Wij onderzoeken of dit werkbaar is of dat het uitvoeringstechnisch de voorkeur heeft om ook de rente op schulden beneden de schuldendrempel mee te nemen.

Uitzoekpunt 5 – Doorwerking naar andere regelingen

- Op basis van ervaringen met het rechtsherstel naar aanleiding van het Kerstarrest 2021 zijn de volgende potentiële doorwerkingen van de HR-uitspraak op andere (inkomensafhankelijke) regelingen geïdentificeerd.
- Momenteel wordt de eventuele budgettaire impact op de begroting van de betreffende departementen in kaart gebracht.

	Regeling	Uitvoering door:	Begroting
1	Kinderopvangtoeslag	DG Toeslagen	SZW
2	Wet Kindgebonden Budget	DG Toeslagen	SZW
3	Zorgtoeslag	DG Toeslagen	VWS
4	Aanvullende Beurs	DUO	OCW
5	Tegemoetkoming uit de Wet tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Scholing (WTOS)	DUO	OCW

6	Draagkrachtberekening	DUO	OCW
7	Bijverdiengrens in het MBO	DUO	OCW
8	Inkomensafhankelijke huurverhoging	Woningcorporaties (Belastingdienst levert gegevens)	BZK
9	Eigen Bijdrage WLZ/WMO	CAK	VWS

D – Budgettaire gevolgen

De uitspraken zorgen voor een grote derving van belastinginkomsten, zowel voor de periode van rechtsherstel als voor de periode van het overbruggingsstelsel. Zoals aangegeven worden de uitspraken nog bestudeerd. Het precieze bedrag is onder andere afhankelijk van wat de uitkomsten hiervan betekenen voor de afbakening van de doelgroep, de vormgeving van het herstel en het aantal respondenten. Voor de periode van het oorspronkelijke rechtsherstel (2017 t/m 2022) leidt dit naar verwachting tot een derving van ongeveer € 3,4 miljard. Voor 2023 is de huidige inschatting dat de budgettaire derving ordegrrootte € 1,6 miljard is. Voor de jaren na 2023 is de derving voorts afhankelijk van de daadwerkelijk behaalde rendementen in die jaren. Deze derving ligt in de range van € 1,5 miljard tot € 2,2 miljard per jaar en loopt door tot het nieuwe stelsel is ingevoerd. De totale derving over de periode 2017 t/m 2026 wordt momenteel geschat op circa € 11 miljard.

overleeg

In bovenstaande cijfers:

- is uitgegaan van het belasten van eigen gebruik tegen de gemiddelde (bruto) economische huurwaarde. Er is aangenomen dat de gemiddelde (bruto) economische huurwaarde van 5,06% vooraf is ingevuld en dat dit door de belastingplichtige kan worden aangepast. Zie beslispunt eigen gebruik voor meer toelichting.
- is uitgegaan van de grote doelgroep.
- is ervan uitgegaan dat alle potentiële gegadigden het OWR formulier ook daadwerkelijk gaan invullen.

De ramingen kunnen nog wijzigen als op bovenstaande punten andere keuzes worden gemaakt. Daarnaast worden de ramingen nog verder verfijnd, wat ook tot (kleine) veranderingen kan leiden.

De uitvoeringskosten van het herstel zijn op dit moment moeilijk te bepalen, omdat er nog te weinig duidelijkheid is over de juridische duiding, doelgroep en daadwerkelijke uitvoering. De uitvoeringskosten worden middels een Uitvoeringstoets inzichtelijk gemaakt, zodra er meer zicht is op de vormgeving van het herstel. Hier zal ook rekening worden gehouden met de inpassing in het IV-portfolio, de wervingsmogelijkheden en het absorptievermogen van de Belastingdienst.

Binnen dienstonderdeel Particulieren is een eerste impactanalyse gemaakt op basis van te verrichten werkzaamheden, aantallen en normtijden. Bij dit dienstonderdeel vinden de meeste werkzaamheden plaats en daarnaast in mindere mate bij KI&S, MKB en GO en de stafonderdelen. Deze inzichten moeten ook nog worden gezien in relatie tot werving, absorptievermogen, opleiding, huisvesting

etc. Daarnaast is onduidelijk in welke periode de werkzaamheden worden verricht en daarmee in werk kasritme de uitgaven worden gedaan.

De huidige nog beschikbare middelen op de Aanvullende Post (AP) voor box 3 zijn voor de jaren 2025-2027 cumulatief € 125 mln. en zijn niet exclusief voor de Belastingdienst (andere departementen kunnen hier ook aanspraak op maken, zie hierboven onder 'doorwerking andere regelingen'). Hiervoor wordt op korte termijn een inschatting gemaakt van de kosten. We zien een risico dat deze huidige AP-middelen niet voldoende zijn om alle (aanvullende) herstelwerkzaamheden en overbruggingswerkzaamheden uit te voeren. Daarom zal er bij de augustusbesluitvorming nog aanvullende dekking moeten worden gevonden.

E - Proces rechtsherstel

Indicatieve planning uitvoering rechtsherstel

Wij adviseren om onderstaande hoofdlijnenplanning te hanteren voor de uitvoering van het rechtsherstel, waarbij het formulier OWR in 2025 beschikbaar gesteld wordt, na de aangiftecampagne IH 2024.

Activiteit	Indicatieve datum
Vaststellen van de doelgroep en de definitie van werkelijk rendement	Augustusbesluitvorming 2024
Toetsing op uitvoerbaarheid	September 2024
Bouwen van het OWR-formulier en testen (inclusief controle op OWR-formulieren)	September 2024 t/m april 2025
Verzending individuele informatiebrieven	Oktober 2024
Aangiftecampagne IH 2024	Maart en april 2025
Verzending individuele attentiebrieven	Vanaf juni 2025
OWR-formulier live zetten: burgers kunnen werkelijk rendement opgeven	Juni 2025 (is afhankelijk van capaciteit bij bijvoorbeeld de BelastingTelefoon en versturing attentiebrieven)
Bouwen processen voor verwerking OWR-formulieren in IH-systemen (fase 2)	Onderzoek loopt
Vaststellen definitieve aanslagen (2021 t/m 2023)	Q4 2025 (afhankelijk van voorgaande traject/keuzes)
Vaststellen verminderingsbeschikkingen (2017 t/m 2020)	Q2 2026 (afhankelijk van voorgaande traject/keuzes)

afkeurd + goede communicatie en verwachten duidelijk uitspreken

In bijlage 1 vindt u een toelichting op de indicatieve planning voor de uitvoering, inclusief een toelichting op de communicatie, randvoorwaarden en risico's.

F - Proces wetgeving

In bijlage 2 treft u een indicatieve planning aan voor de wetgeving.

Communicatie

In het persbericht naar aanleiding van de arresten van 6 juni is aangegeven dat belastingplichtigen in de tussentijd geen actie hoeven te ondernemen. Zodra er meer duidelijkheid is worden zij geïnformeerd. Belastingplichtigen voor wie de uitspraak gevolgen heeft, krijgen later dit jaar van de Belastingdienst een brief.

Periodiek vindt ambtelijk overleg plaats met koepelorganisaties van fiscale dienstverleners (NBA, NOAB, NOB, RB en SRA), de Consumentenbond en de Bond voor Belastingbetalers. Eind juni 2024 hebben zij een gezamenlijk nieuwsbericht over box 3 geplaatst voor hun leden. Hierin wordt onder andere aangekondigd dat u na bestudering van de arresten een Kamerbrief zal sturen met duidelijkheid op een aantal punten die genoemd zijn in deze nota.

Politiek/bestuurlijke context

In het persbericht is ook aangegeven dat voor het bestuderen en in kaart brengen van de uitspraken en de gevolgen ongeveer acht weken de tijd nodig is.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

15-7-2024

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Doelgroep rechtsherstel box 3 n.a.v. arresten Hoge Raad
6 juni 2024

Datum

12 juli 2024

Notanummer

2024-0000380239

Bijlagen

geen

Aanleiding

Naar aanleiding van de box 3-arresten van 6 juni 2024 zal rechtsherstel moeten worden geboden. De doelgroep van het rechtsherstel hebben wij nader bestudeerd. In deze nota leggen wij u een beslispunt voor over de doelgroep van het rechtsherstel. Het rechtsherstel heeft budgettaire gevolgen, deze zijn in de nota opgenomen. Om die reden wordt de nota ook aan u (minister) voorgelegd.

Daarnaast wordt in de nota een aanvullend beslispunt voorgelegd over het vervolg van de gemaakte keuze over de doelgroep. Beide beslispunten zijn ook voor u (minister) relevant.

Beslispunt 1 – Beslissing doelgroep rechtsherstel

Belastingplichtigen van wie de aanslag op 6 juni 2024 nog niet onherroepelijk vaststond, komen in aanmerking voor rechtsherstel naar aanleiding van de arresten van die datum. Wij adviseren u daarnaast (aanvullend) rechtsherstel te bieden aan belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op 24 december 2021 - de datum van het Kerstarrest -, of aan wie daarna een aanslag is opgelegd en die wel onherroepelijk vaststonden op 6 juni 2024 (brede groep). Wel wordt de vijfjaarstermijn gerespecteerd. De budgettaire gevolgen hiervan zijn weergegeven in Tabel 1 (hieronder).

Gaat u hiermee akkoord?

→ dus
Tabel 1
groep
9.8070
20 ja, akkoord.

Kernpunten

Brede groep rechtsherstel

- Aanslagen die nog niet onherroepelijk waren op 6 juni 2024 dienen conform het arrest van 6 juni 2024 te worden vastgesteld of verminderd.
- Het gaat hierbij om:
  - Nog niet opgelegde aanslagen over met name 2021, 2022 en 2023; en
  - Wel opgelegde aanslagen waartegen tijdig bezwaar gemaakt is (en de procedure nog lopende was op 6 juni 2024) of waarbij de bezwaartermijn op 6 juni 2024 nog niet verstreken was.
- Juridisch is de regel dat belastingplichtigen via een verzoek om ambtshalve vermindering geen beroep kunnen doen op latere/nieuwe jurisprudentie, d.w.z. jurisprudentie van een datum nadat de aanslag onherroepelijk is

geworden. De vraag is of die regel in dit geval ook van toepassing is. Indien dit wel het geval is, betekent dit dat belastingplichtigen van wie de belastingaanslag op 6 juni 2024 onherroepelijk vaststond zich niet kunnen beroepen op de arresten van die datum. Alleen op 6 juni 2024 nog niet opgelegde/niet onherroepelijke aanslagen komen dan in aanmerking voor rechtsherstel (smalle groep). Het risico dat de Hoge Raad deze zienswijze zal verwerpen, achten wij in dit bijzondere geval dermate groot, dat wij deze zienswijze niet adviseren (zie onder 'juridische zienswijze').

- Wij adviseren u daarom (aanvullend) rechtsherstel te bieden aan belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op de datum van het Kerstarrest¹ en die wel onherroepelijk vaststond op 6 juni 2024 (brede groep). De vijfjaarstermijn wordt hierbij gerespecteerd. Deze groep bestaat uit:
  - In beginsel de aanslagen 2017-2020 van belastingplichtigen die meededen aan de massaalbezwaarprocedure 2017-2020 (de procedure die heeft geleid tot het Kerstarrest).
  - In beginsel belastingaanslagen die tussen het Kerstarrest en de arresten van 6 juni 2024 zijn opgelegd en waartegen niet tijdig bezwaar is gemaakt;
  - Uitzonderingen zijn belastingaanslagen waarvan de vijfjaarstermijn² per 1 januari 2024 is verlopen (de jaren vóór 2019) en waarvoor binnen die termijn geen tijdig verzoek om ambtshalve vermindering is ingediend. Als het wenselijk zou zijn om ook hierbij rechtsherstel te bieden, zou daarvoor een afzonderlijke regeling getroffen moeten worden.

Juridische zienswijze

- Juridisch zou de zienswijze verdedigd kunnen worden dat belastingplichtigen van wie de belastingaanslag op 6 juni 2024 onherroepelijk vaststond zich niet kunnen beroepen op de arresten van die datum (deze arresten zijn dan wel 'nieuwe jurisprudentie'). Het is immers staande jurisprudentie dat geen ambtshalve vermindering behoeft te worden gegeven als de grond voor de vermindering latere/nieuwe jurisprudentie is. Het risico dat de Hoge Raad in dit bijzondere geval deze zienswijze zal verwerpen of nuanceren, achten wij gezien de hierna genoemde mogelijke benaderingen dermate groot, dat wij deze zienswijze niet adviseren.
- De Hoge Raad heeft in het Kerstarrest geoordeeld dat de box 3-heffing moet plaatsvinden over het werkelijke rendement. De Hoge Raad herhaalt in de arresten van 6 juni 2024 dit oordeel en vult alleen nader in wat hij (in het Kerstarrest) met werkelijk rendement bedoelde. Daarmee is de juridische zienswijze verdedigbaar dat de arresten van 6 juni 2024 niet "nieuw" zijn. Eerder genoemde belastingplichtigen van de brede groep kunnen zich op grond van deze juridische zienswijze op het Kerstarrest beroepen. Bij het bieden van (aanvullend) rechtsherstel moet de inspecteur vervolgens rekening houden met de nadere invulling van het begrip werkelijk rendement zoals dat op 6 juni 2024 door de Hoge Raad gegeven is.
- Tegen deze zienswijze pleit wel dat daarmee het begrip "nieuwe jurisprudentie" opgerekt wordt. Het gaat niet alleen meer om de datum van de belastingaanslag en van het arrest maar ook om de inhoud van een arrest dat gewezen wordt na het onherroepelijk worden van een belastingaanslag. Ook in andere zaken kan daarop een beroep gedaan worden. Tegelijkertijd is

¹ HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

² Art. 45aa, onderdeel a, Uitvoeringsregeling IB 2001.

het de vraag hoe vaak het voorkomt dat eenzelfde geschilpunt tweemaal aan de Hoge Raad voorgelegd wordt of moet worden.

- In een arrest van 26 april 2024 heeft de Hoge Raad een uitzondering gemaakt op de nieuwe jurisprudentieleer. Bij nieuwe jurisprudentie is wel ambtshalve vermindering mogelijk als de inspecteur niet in redelijkheid tot zijn standpunt had kunnen komen bij het opleggen van de aanslag. Wellicht kan het oordeel van de Hoge Raad in het arrest van 6 juni zo worden gelezen dat de overheid (wetgever en derhalve ook de inspecteur) redelijkerwijs niet mocht menen dat de rechter de forfaitaire spaarvariant zonder tegenbewijsregeling zoals neergelegd in de Wet rechtsherstel box 3 en de Overbruggingswet box 3 toereikend zou achten. Het oordeel van de Hoge Raad over de Wet rechtsherstel box 3 (en in het verlengde daarvan over de Overbruggingswet box 3) is ondubbelzinnig.
- Een derde zienswijze is dat in dit geval de nieuwe jurisprudentie-regel wegens strijd met het evenredigheidsbeginsel opzij gezet moet worden. Het doortrekken van deze zienswijze naar alle op 6 juni 2024 onherroepelijk vaststaande belastingaanslagen over 2021 e.v. en over 2017 – 2020, waarbij eerder naar aanleiding van het Kerstarrest rechtsherstel is verleend, schept echter wel een zeer groot precedent.
- Art. 45aa UR IB geeft de Staatssecretaris van Fiscaliteit/de Minister van Financiën de bevoegdheid om de arresten 6 juni 2024 niet tegen te werpen aan degenen met een onherroepelijke belastingaanslag. De voorstaande (juridische) zienswijzen zouden ook voldoende aanleiding kunnen geven om van die bevoegdheid gebruik te maken.

Budgettair

- Wij hebben de raming van het rechtsherstel geüpdatet. In de eerder met u gedeelde ramingen zijn wij tot nu toe steeds uitgegaan van de brede groep.
- Indien alleen aan de smalle groep rechtsherstel zou worden geboden en dit zou juridisch stand houden, dan scheelt dit in totaal € 1,3 miljard. Dit bedrag valt volledig in EMU-jaar 2024. Onze inschatting is echter dat dit juridisch geen stand houdt.
- Voor de jaren na 2024 is er geen verschil, omdat het dan gaat om het overbruggingsstelsel en dat geldt voor alle belastingplichtigen.
- Indien u ervoor kiest om bovenop de brede groep ook een regeling te treffen voor de belastingplichtigen waarbij de vijfjaarstermijn verlopen is (over 2017 en 2018), dan kost dit in totaal ca. € 230 miljoen extra.

Tabel 1: Het budgettaire effect van het rechtsherstel (in miljoenen euro's en prijzen 2024), huidige inschatting.

Jaar	Budgettair brede groep	Budgettair smalle groep*	Budgettair brede groep + regeling verlopen vijfjaarstermijn
2024 (belastingjaren 2017 t/m 2024)	-6.400	-5.100	-6.630
2025	-1.675	-1.675	-1.675
2026	-1.732	-1.732	-1.732
Totaal 2017 t/m 2026	-9.807	-8.507	-10.037

*Zie bovenstaande tekst voor toelichting.

Uitvoering advies

- Voor de uitvoering is het bieden van rechtsherstel aan een brede groep beter uitvoerbaar dan wanneer de groep (toch) beperkt wordt. Het beperken van de doelgroep leidt bovendien hoogstwaarschijnlijk tot nieuwe (massale) procedures, met bijkomende risico's zoals het verbeuren van dwangsommen als termijnen niet gehaald worden en risico's voor de reputatie van de Belastingdienst in het algemeen en de compliance in het bijzonder.
- Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat geen (aanvullende) rechtsherstel wordt geboden aan degenen die niet tijdig bezwaar gemaakt hebben tegen een belastingaanslag 2017 – 2020, die is opgelegd (ten minste 6 weken) vóór het Kerstarrest; dit zijn de niet-bezwaarmakers voor wie op dit moment de massaalbezwaarplusprocedure loopt.

Beslispunt 2 – Vervolg keuze doelgroep rechtsherstel

Indien u akkoord bent met het bovenstaande beslispunt, wilt u deze beslissing opnemen in de Kamerbrief (die u separaat heeft ontvangen) of wilt u de beslissing eerst interdepartementaal afstemmen (vijfhoek)?

Het is gewoonlijk om brieven met dergelijke forse budgettaire consequenties aan de inkomstenkant voor te leggen aan de vijfhoek alvorens dit naar buiten wordt gecommuniceerd. De eerstvolgende vijfhoek is half augustus.

Als u de beslissing wil opnemen in de brief, bent u akkoord om de onderstaande passage in de brief op te nemen?

"Voor rechtsherstel naar aanleiding van de arresten van 6 juni 2024 komen in aanmerking belastingplichtigen van wie de aanslag op die datum nog niet onherroepelijk vaststond. Daarnaast wordt (aanvullend) rechtsherstel geboden aan belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op 24 december 2021 - de datum van het Kerstarrest - , of aan wie daarna een aanslag is opgelegd en die wel onherroepelijk vaststonden op 6 juni 2024. Wel wordt de vijfjaarstermijn gerespecteerd."

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Indien u akkoord bent met het eerste beslispunt en dit punt wil opnemen in de brief, nemen wij de passage op in de brief die naar de Tweede en Eerste Kamer zal worden gestuurd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

eerst vijfhoek

leens

di 13/8 10.15 - 10.45
12-8-24

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst
de minister

Directoraat-Generaal ✓
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

nota

Overleg doelgroep rechtsherstel box 3 n.a.v. arresten
Hoge Raad 6 juni 2024

Persoonsgegevens

Datum

9 augustus 2024

Notanummer

2024-0000394759

Bijlagen

1. Beslisnota stasFB
12 juli 2024
2. Beslisnota minister
12 juli 2024

Aanleiding

Op dinsdag 13 augustus staat er van 10:15-10:45 uur met u (minister) en u (staatssecretaris F&B) een overleg gepland over de doelgroep van het rechtsherstel box 3 dat geboden moet worden naar aanleiding van de arresten van de Hoge Raad van 6 juni 2024.

Bespreekpunt

U heeft eerder een nota ter beslissing ontvangen over de doelgroep van het rechtsherstel box 3. In de bijlagen treft u de eerdere beslisnota's aan.

U (minister) heeft aangegeven de inhoud van de nota eerst te willen bespreken alvorens een beslissing te nemen over de doelgroep. Om die reden bespreken we graag bijgevoegde beslisnota met u (minister) en u (staatssecretaris F&B).

Kernpunten

- In het beslispunt van de eerdere nota is opgenomen dat belastingplichtigen van wie de aanslag op 6 juni 2024 nog niet onherroepelijk vaststond in aanmerking komen voor rechtsherstel.
- Daarnaast is geadviseerd om (aanvullend) rechtsherstel te bieden aan belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond op 24 december 2021 - de datum van het Kerstarrest - , of aan wie daarna een aanslag is opgelegd en deze wel onherroepelijk vaststond op 6 juni 2024 (brede doelgroep). Wel wordt de vijfjaarstermijn gerespecteerd.
- U bespreekt het beslispunt met Directe Belastingen & Toeslagen, Algemene Financiële en Economische Politiek (AFEP), Fiscale en Juridische Zaken (FJZ), en Uitvoerings- en Handhavingsbeleid (UHB).

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE

Aan
de minister

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Regulier overleg box 3 d.d. 12 augustus 2024

Datum

9 augustus 2024

Notanummer

2024-0000389602

Bijlagen

1. Beslisnota aan- en verkoop van woningen box 3 14 juli 2024
2. Andere onderzochte opties aan- en verkoop woningen
3. UT Wet werkelijk Rendement box 3
4. Brief koepel- en belangenorganisaties aan de Hoge Raad

Aanleiding

Op maandag 12 augustus 2024 (12:15 – 12:45 uur) staat een overleg over box 3 gepland. Ter voorbereiding op dit overleg leggen wij u deze nota voor. In de nota zijn de volgende beslispunten opgenomen die betrekking hebben op het rechtsherstel naar aanleiding van de recente arresten van de Hoge Raad:

1. Schuldendrempel
2. Groene beleggingen
3. Zorgkosten en giften
4. Aan- en verkoop van woningen

Daarnaast leggen we u graag vijf informatiepunten voor. De volgende vier informatiepunten zien op het toekomstig stelsel

1. Budgettair effect heffingsvrij inkomen naar nihil
2. Uitvoeringstoets Wet werkelijk rendement box 3
3. Inwerkingtredingsdatum Wet werkelijk rendement box 3
4. Alternatieven toekomstig stelsel

Daarnaast leggen we u nog het volgende informatiepunt voor dat betrekking heeft op het rechtsherstel:

5. Brief koepel- en belangenorganisaties aan de Hoge Raad

U (minister) ontvangt deze nota omdat informatiepunten 3 en 4 betrekking hebben op de stand van het inkomstenkader in augustus.

Beslispunt 1 – Schuldendrempel

Wij adviseren om de schuldendrempel buiten toepassing te laten bij de berekening van het werkelijke rendement.

Gaat u hiermee akkoord?

Ja

Toelichting

- Box 3 kent een schuldendrempel van € 3,700 (cijfers 2024). Schulden behoren alleen tot de box 3-grondslag voor zover zij (gezamenlijk) hoger zijn dan dit bedrag.
- De Hoge Raad (HR) geeft aan dat het werkelijk rendement over de gehele heffingsgrondslag moet worden berekend. Schulden maken voor zover deze beneden de schuldendrempel blijven geen onderdeel uit van de

- heffingsgrondslag, waardoor de verschuldigde rente hierop in beginsel niet meegenomen moet worden bij het berekenen van het werkelijke rendement. f
- De schuldendrempel is gericht op één forfaitair rendementspercentage voor schulden en één peildatum (1 januari) waarop de hoogte van de grondslag wordt bepaald. f
- Het is niet goed af te leiden uit het arrest van de HR hoe de schuldendrempel moet worden toegepast bij het bepalen van het werkelijke rendement gedurende het gehele jaar. Vragen die opkomen zijn bijvoorbeeld:
  - Hoe moet de schuldendrempel worden toegepast als er meerdere schulden zijn met verschillende rentepercentages? Mag de belastingplichtige de schuldendrempel toepassen op de schuld met de laagste rente of moet dit pro rata gebeuren? f
  - Hoe moet de schuldendrempel worden toegepast als er aan het begin van het jaar geen schulden zijn maar gedurende het jaar wel schulden ontstaan? Of hoe moet de schuldendrempel worden toegepast als er aan het begin van het jaar wel schulden zijn maar deze gedurende het jaar worden afgelost?
- Ongeacht de keuzes die hierin zouden worden gemaakt, levert het berekenen van de uitkomst veel complexiteit op voor belastingplichtigen en voor de uitvoering, waarbij het gaat om een gering fiscaal belang. f
- Daarom adviseren wij om de schuldendrempel buiten toepassing te laten bij het bepalen van het werkelijke rendement. Bij het vaststellen van het werkelijke rendement kan dan de gehele rente op schulden worden afgetrokken. f
- De budgettaire gevolgen van het buiten toepassing laten van de schuldendrempel zijn gering. Tot en met 2026 zorgt het buiten toepassing laten van de schuldendrempel voor een budgettaire derving van € 15 miljoen, waarvan gemiddeld € 4 miljoen in de jaren 2025 en 2026. f

Beslispunt 2 – Groene beleggingen

Wij adviseren u om het werkelijk rendement van groene beleggingen:

- a) Niet in aanmerking te nemen als de beleggingen op 1 januari even hoog of lager zijn dan het vrijgestelde bedrag;
- b) Pro rata in aanmerking te nemen als de groene beleggingen op 1 januari hoger zijn dan het vrijgestelde bedrag.

ja

Gaat u hiermee akkoord?

Toelichting

- Bij het bepalen van het werkelijke rendement moet rekening worden gehouden met de bestaande vrijstellingen in box 3. Groene beleggingen met een waarde van maximaal € 71.251 (€ 142.502 bij fiscale partners) op de peildatum van 1 januari 2024 zijn een vrijgestelde bezitting in het huidige forfaitaire stelsel. Per 1 januari 2025 wordt dit bedrag verlaagd naar € 30.000 (€ 60.000 bij fiscale partners). f
- Het lastige van de vrijstelling voor groene beleggingen is dat er een vermogensgrens geldt die is gekoppeld aan de peildatum van 1 januari. Bij het berekenen van het werkelijke rendement moet rekening worden gehouden met alle bezittingen (en schulden) die een belastingplichtige in de loop van het jaar heeft, niet alleen met de bezittingen (en schulden) op 1 januari. Tegelijkertijd is een vermogensgrens alleen maar toe te passen in combinatie met een peildatum. Dit wordt hierna toegelicht middels een voorbeeld: f
- Stel de belastingplichtige heeft op 1 januari groene beleggingen met een waarde van € 70.000, hij verkoopt deze in februari voor € 75.000. Halverwege f

het kalenderjaar koopt hij weer nieuwe groene beleggingen met een waarde van € 100.000. Deze zijn aan het einde van het kalenderjaar in waarde gedaald naar € 97.000. De bezittingen van de belastingplichtige zitten een deel van het jaar onder de vrijstelling en een deel van het jaar erboven. Bovendien kan de belastingplichtige verschillende soorten groene beleggingen met verschillende rendementen hebben. Uit de huidige wettekst in combinatie met het arrest van de Hoge Raad is niet duidelijk af te leiden hoe de vrijstelling voor deze belastingplichtige moet worden toegepast.

- Nu een vermogensgrens alleen maar mogelijk is om te hanteren in combinatie met een peildatum, is ons voorstel om bij het bepalen van het belastbare werkelijke rendement van groene beleggingen de daarvoor geldende vrijstelling toe te passen op een manier die rekening houdt met de peildatum van 1 januari.
- Dit kan worden vormgegeven door het werkelijke rendement pro rata vrij te stellen aan de hand van de situatie op de peildatum van 1 januari.
- Het vrijgestelde deel van het werkelijke rendement van de groene beleggingen wordt berekend door het vrijgestelde bedrag te delen door het totale bedrag aan groene beleggingen op de peildatum en de uitkomst hiervan te vermenigvuldigen met het totale werkelijke rendement van alle groene beleggingen. Bij een vrijstelling van € 30.000 wordt dan bij een belastingplichtige met op 1 januari € 60.000 aan groene beleggingen 50% van het werkelijke rendement uit alle groene beleggingen vrijgesteld.
- Deze berekeningswijze heeft tot gevolg dat het werkelijke rendement van groene beleggingen volledig is vrijgesteld, als de waarde van deze beleggingen op de peildatum lager is dan het vrijgestelde bedrag. Bij de berekening van het forfaitaire rendement van groene beleggingen is het forfaitaire rendement ook nihil als de groene beleggingen op de peildatum onder het vrijgestelde bedrag blijven.
- Deze methodiek is naar verwachting IV-technisch maakbaar. De manier waarop de vrijstelling voor groene beleggingen moet worden berekend zal worden opgenomen in de toelichting bij het formulier OWR.

Beslispunt 3 – Zorgkosten en giften

Wij adviseren om voor de herrekening van de aftrek voor specifieke zorgkosten en giften dezelfde werkwijze te hanteren als tijdens het eerste rechtsherstel.

Gaat u hiermee akkoord?

Kern

- Als de belastingplichtige als tegenbewijs een lager werkelijk rendement aantoonst dan het forfaitaire rendement, wordt het box 3-inkomen verlaagd. Dit zorgt ook voor een lager verzamelinkomen. Door het lagere verzamelinkomen kan recht ontstaan op een hogere aftrek voor specifieke zorgkosten of giften, omdat de drempel voor deze aftrekposten afhankelijk is van het verzamelinkomen.
- Bij het eerste rechtsherstel is een aantal keuzes gemaakt in de werkwijze voor verwerking van de nieuw opgekomen aftrek. Wij adviseren om bij deze ronde van rechtsherstel dezelfde werkwijze te hanteren.

Benadering nieuwe aftrek met rekenregels

- In de systemen van de Belastingdienst zorgt het lagere verzamelinkomen niet automatisch voor een herrekening van persoonsgebonden aftrek waar een drempel van toepassing is (specifieke zorgkosten en giften). Dit komt door beperkte beschikbaarheid van de relevante gegevens in het aanslagsysteem

van de Belastingdienst, bijvoorbeeld omdat bij partners het verzamelinkomen van beide partners nodig is om de drempel voor de aftrekposten te berekenen. De partners worden onafhankelijk van elkaar behandeld. Wijzigingen in het verzamelinkomen van partners, zoals een wijziging van het box 3-inkomen, zijn van beide partners niet bekend bij de afhandeling van een individuele aangifte. Concreet betekent dit dat een gewijzigd verzamelinkomen bij de partner niet wordt meegenomen bij de geautomatiseerde afhandeling van een individuele aangifte.

- Als oplossing zijn bij het eerste rechtsherstel rekenregels gebouwd waarmee het nieuwe recht op aftrek zo goed mogelijk automatisch kan worden benaderd. Hiermee is gebleken dat het nieuwe recht op aftrek redelijk goed kan worden bepaald. De rekenregels kennen enkele beperkingen waardoor niet geautomatiseerd het nieuwe recht op aftrek exact kan worden bepaald. f
- Belastingplichtigen voor wie de berekening resulteert in een te laag nieuw bedrag aan aftrek kunnen een verzoek tot ambtshalve vermindering indienen. De inspecteur kan dan alsnog het juiste bedrag aan aftrek toekennen. f

Verdeling nieuw ontstane aftrekpost

- Bij het verlenen van het rechtsherstel wordt voor het (extra) deel aan aftrekposten aangesloten bij de door de fiscale partners in de aangifte gekozen verdeling van de uitgaven voor specifieke zorgkosten en aftrekbare giften. f
- Dit wijkt af van het wettelijke uitgangspunt dat, voor zover een inkomensbestanddeel nog niet eerder is opgenomen in een aanslag die inmiddels onherroepelijk vaststaat, de extra aftrek bij de belastingplichtige en zijn partner wordt geacht bij ieder voor de helft op te komen. f
- Als de aanslag van belastingplichtige of zijn partner nog niet onherroepelijk vaststaat, kunnen zij op grond van bestaande wetgeving kiezen voor een andere verdeling. f
- Als de aanslag van de belastingplichtige en zijn partner onherroepelijk vaststaan, kunnen zij geen succesvol beroep doen op de hiervoor genoemde mogelijkheid voor een andere verdeling. Omdat de hoogte van de gezamenlijke inkomensbestanddelen door het rechtsherstel kan zijn gewijzigd en de wijze van verdeling bij het rechtsherstel – door aan te sluiten bij de door de fiscale partners gekozen verdeling – afweek van de bestaande wetgeving en dit mogelijk nadelig kan zijn voor de belastingplichtige, is bij het eerste rechtsherstel mogelijk gemaakt dat fiscale partners alsnog een andere verdeling ten aanzien van de extra aftrek kunnen kiezen. f
- Wij adviseren om deze mogelijkheid ook te bieden bij deze ronde van rechtsherstel omdat zich dezelfde situatie voordoet. f

Beslispunt 4 – Aan- en verkoop van woningen

Wij adviseren u om bij aan- en verkoop van een woning voor het berekenen van het indirecte rendement te kiezen voor optie 1 (aan- en verkoopprijs) of optie 2 (tijdsevenredige toepassen WOZ-waarde).

Beide opties zijn imperfect, dit is onvermijdelijk. Optie 1 heeft als voordeel dat deze beter aansluit bij het werkelijk ervaren rendement bij verkoop. Optie 2 heeft als voordeel dat deze minder ruimte biedt voor eventueel selectief gebruik van het bieden van tegenbewijs.

Welke optie heeft uw voorkeur?

*lichte optie
voorkeur 2
wonder
overheg
totaalvermindering*

Toelichting

- Eerder heeft u een notitie gekregen (zie bijlage 1), waarin wordt uitgelegd dat woningen bij het berekenen van het indirecte rendement worden gewaardeerd op de WOZ-waarde. In het relevante arrest van de Hoge Raad had de belastingplichtige de woning zowel aan het begin als aan het einde van het kalenderjaar in bezit. Het arrest laat ruimte voor afwijkende regels bij aan- en verkoop (en andere vervreemdingen zoals schenking en vererving).
- Het is mogelijk dat de Hoge Raad nog expliciet uitspraak zal doen over dit vraagstuk. Het is echter niet bekend of en wanneer dat het geval zal zijn. Als dat zo is, zal moeten worden bekeken of de gekozen optie in lijn is met de jurisprudentie.
- U heeft gevraagd of we meer opties willen uitwerken dan in de eerdere notitie stonden. Wij zien twee mogelijke opties met beide voor- en nadelen. Daarnaast zijn twee opties uitgewerkt die wij niet adviseren. Deze zijn opgenomen in bijlage 2.
- Uit het arrest leiden wij af dat de Hoge Raad van mening is dat voor situaties waarin de woning het gehele jaar tot de box 3 grondslag behoort, het indirecte rendement moet worden berekend door de WOZ-waarde voor 1 januari van het jaar te vergelijken met die op 1 januari van het volgende jaar. De waarde van de woning in box 3 op 1 januari 2024 is de WOZ-waarde voor het kalenderjaar 2024.
- De WOZ-waarde voor een kalenderjaar is als hoofdregel gebaseerd op de staat van de woning op 1 januari van het voorgaande jaar.¹ De WOZ-waarde voor het kalenderjaar 2024 is dus gebaseerd op waardepeildatum 1 januari 2023. Hierdoor kent de WOZ-waarde een vertraging ten opzichte van de actuele waarde in het economische verkeer. Feitelijk laat de WOZ-waarde dus de waardeontwikkeling van een jaar eerder zien. Dit kan tot uitkomsten leiden die onlogisch lijken. Dit wordt extra zichtbaar bij situaties van aan- en verkoop maar is inherent aan het gebruik van de WOZ-waarde en is ongeacht de gekozen optie onvermijdelijk.
- Voor beide opties geldt dat deze allereerst geplaatst moeten worden in het kader van de tegenbewijsregeling voor rechtsherstel en overbrugging. Voor een toekomstig stelsel lijkt er meer ruimte voor de wetgever te bestaan om het stelsel anders vorm te geven.
- Daarnaast geldt voor beide opties dat het risico bestaat dat een belastingplichtige in een jaar van aan- of verkoop de werkelijke waardeontwikkeling van de onroerende zaak in dat jaar toch anders wil bepalen. Bijvoorbeeld door vergelijking van de waarde aan het begin of einde van het belastingjaar op basis van een taxatie en de daadwerkelijke aan- of verkoopwaarde.
- De opties beogen een oplossing te bieden waarbij het gebruik van de WOZ-waarde wordt gecontinueerd omdat dit reeds als contra-informatie beschikbaar is. De verschillen in het belastbaar bedrag bij de koper en de verkoper tussen beide opties zijn groot. De oorzaak daarvan is dat in optie 1 het hanteren van de aan- en verkoopprijs in relatie tot een WOZ-waarde op basis van een eerdere waardepeildatum tot een hogere winst voor de verkoper leidt door een inhaaleffect terwijl bij de koper dan meestal een verlies ontstaat. Per saldo wordt in beide opties bij koper en verkoper samen geheven over de waardeontwikkeling op basis van de WOZ (als beiden belastingplichtig zijn in box 3).

¹ In bepaalde specifieke situaties wordt rekening gehouden met de toestand aan het begin van het kalenderjaar waarvoor de waarde wordt vastgesteld. Dit wordt toegelicht in de bijlage.

Optie 1 – Vergelijking aan- en verkoopprijs met WOZ-waarde

Voorbeeld 1

De WOZ-waarde op 1 januari 2024 van een woning is € 300.000. Op 1 november 2024 wordt de woning voor € 350.000 verkocht. De WOZ-waarde van deze woning op 1 januari 2025 is € 320.000. Voor het berekenen van het indirecte rendement in 2024 bij de verkoper wordt de waarde in het economische verkeer op 1 november 2024 vergeleken met de WOZ-waarde op 1 januari 2024. Voor de verkoper is het indirecte rendement dan een winst van € 50.000. Voor de koper wordt de waarde in het economische verkeer op 1 november 2024 vergeleken met de WOZ-waarde op 1 januari 2025. Het indirecte rendement in 2024 is een verlies van € 30.000.

- De verkoper heeft bij optie 1 een winst van € 50.000. Dit sluit aan bij de werkelijkheid omdat de verkoper op het moment van verkoop ook daadwerkelijk een winst heeft. Aangezien de WOZ-waarde een jaar achterloopt vindt bij de verkoper een soort inhaal plaats: feitelijk wordt de waardeontwikkeling sinds de laatste WOZ-waardepeildatum (1 januari 2023) tot de winst gerekend. De feitelijke waardeontwikkeling vanaf 1 januari 2023 tot 1 november 2024 (22 maanden) wordt dan tot het werkelijke rendement van 2024 gerekend.
- De koper heeft in het voorbeeld in het jaar van aankoop (2024) een verlies van € 30.000 omdat de WOZ-waarde van 2025 achterloopt op de daadwerkelijke prijsontwikkeling. De gestegen prijs zal waarschijnlijk tot uitdrukking komen in de WOZ-waarde van 2026, in welk geval de koper over 2025 wel een positief rendement zal hebben.
- Bij de tegenbewijsregeling kunnen belastingplichtigen de voor hen voordeligste variant kiezen: het forfaitaire rendement of het werkelijke rendement over het gehele vermogen. In het voorbeeld hierboven zal de verkoper waarschijnlijk in 2024 voor het forfaitaire rendement kiezen en de koper in 2024 voor het werkelijke rendement (ervan uitgaande dat er geen ander box 3-vermogen met winst of verlies is). Naar verwachting zal de koper, ervan uitgaande dat er geen andere vermogensbestanddelen zijn, in 2025 voor het forfait kiezen, omdat dan de gestegen prijs tot uitdrukking komt in de WOZ-waarde.
- Deze systematiek kent daarmee als nadeel dat het de mogelijkheid om selectief om te gaan met het bieden van tegenbewijs ('cherry-picking') vergroot.
- Dat de koper in het voorbeeld in het jaar van aankoop – in een stijgende huizenmarkt – direct een verlies in aanmerking kan nemen kan als onlogische uitkomst worden gezien.
- In een recente uitspraak heeft hof Amsterdam deze methodiek gehanteerd.
- Voordeel van deze methodiek is dat bij degene die een winst in aanmerking moet nemen goed uitlegbaar is dat zij daadwerkelijk een positief rendement hebben gehad. Dat is het geval bij:
  - Een verkoper die de woning verkoopt boven de WOZ-waarde aan het begin van het jaar. In dat geval realiseert de koper ook daadwerkelijk een positief rendement dat nog niet eerder in de heffing is betrokken.
  - Een koper die een woning koopt waarna de WOZ-waarde aan het begin van het volgende jaar hoger is dan de aankoopprijs. In dat geval kan beargumenteerd worden dat sinds de koop een waardestijging is

opgetreden. Als sprake is van een dalende huizenmarkt die nog niet tot uitdrukking is gekomen in de WOZ-waarde, dan kan de koper in het volgende jaar alsnog een verlies opvoeren.

- Nadeel is dat de optie minder goed aansluit bij het arrest van de HR en de wettelijke systematiek omdat daar enkel de WOZ-waarde als waarde geldt. Bovendien zou de verkoper in bovenstaand voorbeeld kunnen aanvoeren dat een te hoog rendement in aanmerking wordt genomen omdat normaal gesproken de waardeontwikkeling met een jaar vertraging in aanmerking wordt genomen, maar bij verkoop een inhaal plaatsvindt. Daarnaast is de optie ingewikkelder bij andere vervreemdingen dan verkoop (bijvoorbeeld schenkingen), omdat dan geen verkoopprijs beschikbaar is.
- Wanneer bij de verkoper de leegwaarderatio van toepassing was en de woning vervolgens vrij van verhuur wordt verkocht, zal de waardeaan groei voor de verkoper door vergelijking met de WOZ-waarde nog hoger zijn door het inhaaleffect maar ook door de lagere waardering als gevolg van toepassing van de leegwaarderatio op de peildatum.

Voorbeeld 2

De WOZ-waarde op 1 januari 2024 van een woning is € 300.000. Vanwege verhuur is een leegwaarderatio van 84% op deze WOZ-waarde van toepassing en wordt de woning op 1 januari 2024 gewaardeerd op € 252.000. De huurder zegt per 1 februari 2024 de huur op. Nu de woning leeg staat, is dat een mooi moment voor de eigenaar om de woning te verkopen. Op 1 april 2024 wordt de woning verkocht voor € 350.000. De WOZ-waarde op 1 januari 2025 is € 320.000.

Voor de verkoper wordt in deze optie een winst in aanmerking genomen van € 98.000. Bij de koper is sprake van een verlies van € 30.000.

Optie 2 –Tijdsevenredig toerekenen WOZ-waardemutatatie in jaar van aan- en verkoop

- In deze optie blijft voor het berekenen van het Indirecte rendement de hoofdregel gelden dat in het belastingjaar het indirecte rendement wordt bepaald door de WOZ-waarde aan het begin van het kalenderjaar te vergelijken met de WOZ-waarde aan het einde van het kalenderjaar.
- Dat rendement wordt vervolgens in een jaar van aankoop of verkoop naar tijdsgelang toegedeeld aan de koper of de verkoper. De aan- of verkoopprijs is in deze systematiek niet relevant.
- In de situatie van voorbeeld 1 heeft deze systematiek het volgende gevolg: het indirecte rendement van de woning voor het belastingjaar 2024 is € 20.000 (€ 320.000 -/- € 300.000). Dat bedrag wordt voor het belastingjaar 2024 voor 10/12 deel toegerekend aan de verkoper en voor 2/12 aan de koper. Bij de verkoper wordt dan in 2024 een indirect rendement in aanmerking genomen van € 16.666 en bij de koper van € 3.334.
- Voor het belastingjaar 2025 wordt dan bij de koper een rendement in aanmerking genomen van € 30.000 (uitgaande van een WOZ-waarde op 1 januari 2026 van € 350.000).
- Voor de koper en verkoper samen wordt in dit geval in 2024 een rendement in aanmerking genomen van in totaal € 20.000 waarvan € 16.666 bij de verkoper en € 3.334 bij de koper. In optie 1 wordt in 2024 ook in totaal een rendement van € 20.000 in aanmerking genomen (wat uiteindelijk neerkomt op de feitelijke waardeontwikkeling in 2023 op basis van de WOZ-waardes) maar wordt dat bedrag op een heel andere manier verdeeld over de verkoper

en de koper: € 50.000 winst bij de verkoper en € 20.000 verlies bij de koper. Voor beide opties geldt overigens dat dit alleen aan de orde is als zowel de koper als de verkoper de onroerende zaak in box 3 in aanmerking nemen. Als er bijvoorbeeld sprake is van overgang van een woning van box 3 naar box 1 wordt er bij optie 1 in box 3 per saldo € 50.000 belast. In optie 2 zou dit € 16.666 zijn.

- Voordeel van optie 2 is dat er geen aanvullende waardegegevens nodig zijn. Dit is met name een voordeel in gevallen waarin geen verkoopprijs beschikbaar is (zoals bij overgang van een woning van box 1 naar box 3 of bij erven of schenken). Verder vinden er geen inhaaleffecten plaats door het mengen van twee waarderingsmethoden zoals in optie 1. Deze systematiek kent daarmee als voordeel dat het geen mogelijkheid creëert om selectief om te gaan met het bieden van tegenbewijs ('cherry-picking'), wat zwaarder weegt naarmate het langer duurt over te stappen op werkelijk rendement voor iedereen (zie informatiepunt 3).
- De koper kan het in het jaar van aankoop onrechtvaardig vinden dat hij een winst in aanmerking moet nemen, terwijl hij de woning voor een bedrag boven de WOZ-waarde heeft gekocht. Wij vinden dit in beginsel verdedigbaar omdat in deze systematiek voor iedereen de belastingheffing feitelijk een jaar vertraging kent ten opzichte van de werkelijke waardeontwikkelingen. Dit is ook al zo in het huidige box 3-stelsel.
- Deze methode sluit daarmee aan bij de wettelijke systematiek waarbij uitsluitend naar de WOZ-waarde wordt gekeken. Wel moeten aanvullende regels worden gegeven voor de tijdsevenredige herrekening en voor toepassing van de leegwaarderatio.
- Bij circa 40% van de woningen in box 3 wordt de leegwaarde toegepast. Bij einde verhuur in een belastingjaar leidt dat einde van de verhuur tot een waardemutatie die is gebaseerd op de WOZ met leegwaarderatio op 1 januari (of op de latere datum van aanvang verhuur) en de naar tijdsevenredigheid herleide waarde op de datum waarop de verhuur eindigt.
- Bij aanvang verhuur in een belastingjaar leidt dat tot een waardemutatie die is gebaseerd op de naar tijdsgelang herleide waarde op de datum waarop de verhuur aanvangt en de waarde op 31 december (of de eerdere datum van einde verhuur). Uitgangspunt is dat de effecten van aanvang of eindigen van verhuur worden toegerekend aan de belastingplichtige die op dat moment de woning in bezit had.
- Dit wordt in onderstaand voorbeeld toegelicht.

Voorbeeld leegwaarderatio

De WOZ-waarde op 1 januari 2024 van een woning is € 300.000. Vanwege verhuur is een leegwaarderatio van 84% op deze WOZ-waarde van toepassing en wordt de woning op 1 januari 2024 gewaardeerd op € 252.000. De huurder zegt per 1 februari 2024 de huur op. Nu de woning leeg staat, is dat een mooi moment voor de eigenaar om de woning te verkopen. Op 1 april 2024 wordt de woning verkocht voor € 350.000. De WOZ-waarde op 1 januari 2025 is € 320.000. De tijdsevenredige waardeontwikkeling van de WOZ bedraagt € 1.666 per maand.

Voor de verkoper is de waardeontwikkeling door het niet langer toepassen van de leegwaarderatio de aangegroeide waarde per 1 februari 2024 € 301.666 minus € 252.000 = € 49.666, en de waardeaan groei van 1 februari 2024 tot 1 april 2024 = € 3.334. Totaal is de waardeontwikkeling van de verkoper € 53.000.

Bij de koper is de waardeontwikkeling de waardeangroei van 1 april tot 31 december (9 maanden), $9/12^e$ maal € 20.000 = € 15.000.

Hierdoor is de volledige aangroei van 68.000 (verschil tussen 320.000 en 252.000) verdeeld tussen de koper en de verkoper. Ook hier wordt uiteindelijk per saldo bij de koper en de verkoper hetzelfde bedrag belast als in optie 1 maar wordt dit op een andere manier verdeeld over de koper en de verkoper. In optie 1 zou de verkoper een winst hebben van € 98.000 en de koper een verlies van € 30.000.

Informatiepunt 1 – Budgettaire effect heffingsvrij inkomen naar nihil

Tijdens een vorige bespreking over box 3 heeft u gevraagd wat de budgettaire effecten zijn als er geen heffingsvrij inkomen wordt opgenomen in het toekomstige box 3-stelsel. In dit informatiepunt komen wij op die vraag terug.

Het heffingsvrij inkomen verlagen naar 0 in het nieuwe stelsel levert ongeveer € 1,3 miljard per jaar op. Echter, het aantal belastingplichtigen neemt met ongeveer 4,7 miljoen toe. Dat is een verdrievoudiging ten opzichte van het aantal belastingplichtigen bij een heffingsvrij inkomen van € 1250.

meerdere scenario's SVP Per 250€

Informatiepunt 2 – Uitvoeringstoets Wet werkelijk rendement box 3

Tijdens een vorige bespreking over box 3 hebben wij u toegezegd de Uitvoeringstoets voor het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 met u te delen. Deze treft u aan in de bijlagen.

spoed overleg!

Informatiepunt 3 – Inwerkingtredingsdatum Wet werkelijk rendement box 3

Door de arresten van de HR op 6 juni 2024 wordt niet meer aan de randvoorwaarden voor invoering van de Wet werkelijk rendement per 1 januari 2027 voldaan, zoals die in de uitvoeringstoets zijn geformuleerd. Daardoor zijn aanpassingen noodzakelijk in de vormgeving van het stelsel of in de planning. Implementatie van het voorstel Wet werkelijk rendement in de huidige vorm per 1 januari 2027 is niet mogelijk. In dit informatiepunt volgt een toelichting op deze conclusie.

Vanuit de Belastingdienst wordt op hoofdlijnen beoordeeld wat mogelijk wel haalbaar is per 1 januari 2027. Deze verkenning wordt verder toegelicht in informatiepunt 4.

Wat kan er wel?

Toelichting

- In het vorige informatiepunt is de Uitvoeringstoets Wet werkelijk rendement box 3 met u gedeeld. In deze Uitvoeringstoets is een aantal randvoorwaarden opgenomen, om de invoering per 1 januari 2027 mogelijk te maken. De Tweede Kamer is over deze randvoorwaarden geïnformeerd met de brief van 24 april 2024.
- Eén van deze randvoorwaarden is dat de arresten die betrekking hebben op het rechtsherstel box 3 geen nadelige impact mogen hebben op de Belastingdienst en dan specifiek op de IV/ICT-organisatie.
- Door de arresten van de HR op 6 juni 2024 wordt niet meer aan deze randvoorwaarden voldaan, waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn in de vormgeving van het stelsel of in de planning. Implementatie van het voorstel

Wet werkelijk rendement in de huidige vorm per 1 januari 2027 is daarom niet mogelijk.

- Op basis van de arresten zal de Belastingdienst het formulier Opgaaf Werkelijk Rendement (OWR) moeten aanpassen en moet de automatische verwerking van het formulier in de keten Inkomensheffingen (IH) worden gebouwd. Dit legt een groot beslag op de IV-capaciteit van de Belastingdienst en in het bijzonder de keten Inkomensheffingen. 9
- Binnen het Meerjarenportfollio voor de keten IH is er alleen ruimte, naast de modernisering van het IH-landschap (uitfasering Cool:gen), voor het doorvoeren van parameterwijzigingen. De parameters zien op wijzigingen door bijvoorbeeld nieuwe wetgeving en/of het belastingplan. Structuurwijzigingen, zoals de aanpassing van het formulier OWR en de bouw van de verwerking daarvan, hebben impact op de planning. Er moet daarmee een nieuwe prioritering in het IV-portfollio van de Belastingdienst worden aangebracht. 9
- Over de uitkomsten van deze herprioritering kunnen wij u in september informeren in samenhang met het verder onderzoek naar de alternatieven (volgend informatiepunt). 9

Informatiepunt 4 – Alternatieven toekomstig stelsel

Vanuit de Belastingdienst wordt momenteel verkend wat mogelijk wel haalbaar is per 1 januari 2027 als (tijdelijk) alternatief voor de Wet werkelijk rendement box 3. Deze verkenning volgt mede uit het "benen op tafel-gesprek" dat met u is gevoerd op 17 juli 2024, waarin u heeft aangegeven op zoek te zijn naar een "Plan B" gezien de complexiteit in de uitvoering van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 en uit de wens om de financiële opgave deze augustusbesluitvorming indien mogelijk te kunnen beperken tot periode tot en met 2026.

De verkenning wordt uitgevoerd naar een aantal alternatieven: een forfaitair stelsel met tegenbewijs via het formulier OWR, het toepassen van het formulier OWR voor alle belastingplichtigen en het (stapsgewijs) toegroeien naar een heffing op basis van werkelijk rendement. 9

In september informeren wij u middels een nota over de verkenning naar de haalbaarheid van deze alternatieven. Besluitvorming over een mogelijk (tijdelijk) alternatief en hoe dit zich verhoudt ten opzichte van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 zal naar aanleiding daarvan kunnen plaatsvinden.

In de nadere verkenning wordt onder meer onderzocht om per 2027 (tijdelijk) het formulier OWR voor alle belastingplichtigen toe te passen en verdere derving te beperken. In nadere verkenning daarvan kunnen wij tot die tijd in de augustusbesluitvorming de financiële opgave van de arresten van de Hoge Raad beperken tot het jaar 2026.

Informatiepunt 5 – Brief koepel- en belangenorganisaties aan de Hoge Raad

De koepel- en belangenorganisaties hebben op 19 juli jl. een brief gestuurd naar de Hoge Raad naar aanleiding van de box 3-arresten van 6 en 14 juni. In de brief leggen de koepel- en belangenorganisaties enkele vraagpunten voor die volgen uit de arresten waarover zij duidelijkheid gewenst achten. De brief vindt u in de bijlagen van deze nota. 9

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

Di 27/8 - 16.00 uur

24-8-24

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Regulier overleg box 3 d.d. 27 augustus 2024

Datum
23 augustus 2024

Notanummer
2024-0000422847

Bijlagen
1. Uitvoeringstoets
2. Planning

Aanleiding

Op dinsdag 27 augustus 2024 (16.00 – 16.45 uur) staat een box 3-overleg gepland. In de nota ter voorbereiding op de bespreking van 12 augustus is ter informatie de uitvoeringstoets van de Wet werkelijk rendement box 3 met u gedeeld. Zoals verzocht zal een toelichting worden gegeven op de bevindingen.

Kernpunten

- Tijdens het overleg zullen de uitkomsten van de uitvoeringstoets (zie bijlage 1) van de Wet werkelijk rendement box 3 worden toegelicht.
- Daarnaast zal een mondelinge update worden gegeven over het lopende onderzoek naar alternatieven voor het toekomstige box 3-stelsel.
- Zoals gevraagd in de dagstart treft u bijgaand een planning aan van de belangrijkste mijlpalen van de hersteloperatie en het toekomstig stelsel (zie bijlage 2).

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Handwritten signature and date: 7-9-24

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

TER INFORMATIE

Aan

de minister

nota

Regulier overleg box 3 d.d. 9 september 2024

Directoraat-Generaal
voor Fiscale Zaken
Directie Directe
Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

Datum

6 september 2024

Notanummer

2024-0000432986

Bijlagen

1. Concept Kamerbrief
2. Concept Herstelwet
3. Planning wetgeving
Herstelwet
4. Inbreng verslag

Aanleiding

Op maandag 9 september 2024 (13.00 – 13.30 uur) staat een box 3-overleg met u (stas FB) gepland. Voor u (minister) is deze nota ter informatie.

Bespreekpunten

Graag bespreken we met u de concept stand-van-zaken-brief over het rechtsherstel die op Prinsjesdag wordt verzonden naar de Eerste en Tweede Kamer (bijlage 1).

Kernpunten

- In de Miljoenennota 2025 is de inpassing van de derving van de arresten van de Hoge Raad toegelicht. De omvang van de derving van belastinginkomsten is gebaseerd op duiding van de arresten, in het bijzonder op de doelgroep en eigen gebruik van onroerende zaken.
- De bijgevoegde conceptbrief geeft een inhoudelijke update van het rechtsherstel. In de brief komen de volgende onderwerpen aan de orde:
  - A. Wetgeving
  - B. Uitkomsten uitwerking openstaande punten
    - Doelgroep
    - Eigen gebruik van onroerende zaken
    - Aan- en verkoop van woningen gedurende het jaar
    - Voorkoming dubbele belasting
    - Toepassing schuldendrempel
    - Toepassing vrijstelling groene beleggingen
    - Budgettaire gevolgen
  - C. Proces en planning rechtsherstel
  - D. Tot slot
- De uitkomsten van de uitwerking van de openstaande punten (onderdeel B) zijn gebaseerd op beslispunten waarop u in eerdere besprekingen akkoord hebt gegeven.

Informatiepunten

- De conceptwetgeving en de memorie van toelichting van de herstelwet (Wetsvoorstel Wet tegenbewijsregeling box 3) zijn gereed, zie bijlage 2.

- Inmiddels zijn de volgende interne en externe toetsen aangevraagd: Uitvoeringstoets (Belastingdienst), Wetgevingstoets (ministerie van Justitie en Veiligheid), doenvermogenstoets (intern) en toetsen bij de Autoriteit Persoonsgegevens, Raad voor de Rechtspraak en het Adviescollege toetsing regeldruk. f
- In bijlage 3 treft u de wetgevingsplanning aan. Het streven is om het wetsvoorstel eind januari 2025 in te dienen bij de Tweede Kamer. f
- Bij Augustusbesluitvorming is de reservering op de Aanvullende Post voor de uitvoeringskosten van box 3 (herstel en overbrugging) verhoogd. Deze verhoging is gedekt aan de uitgavenkant door middel van eenerschikking op de Aanvullende Post. Na afronding van de Uitvoeringstoets die de Belastingdienst gaat uitvoeren worden de benodigde middelen overgeboekt naar artikel 1 van de Financiënbegroting. f
- Op 3 september 2024 heeft de vaste commissie van Financiën van de Tweede Kamer inbreng geleverd voor een schriftelijk overleg over "Stand van zaken wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3"(zie bijlage 4). In dit schriftelijk overleg zijn ook vragen gesteld over de huidige wet en het rechtsherstel. De conceptbeantwoording ontvangt u later per nota. f

Communicatie

Communicatie over deze brief is onderdeel van de communicatie rondom Prinsjesdag. Medio oktober 2024 worden informatiebrieven vanaf aanbelastingplichtigen die naar verwachting in aanmerking komen voor rechtsherstel verstuurd. Te zijner tijd wordt door de Belastingdienst en het ministerie aanvullende communicatie voorbereid. f

Politiek/bestuurlijke context

In de kamerbrief van 18 juli 2024 (Analyse arresten Hoge Raad over box 3 en proces rechtsherstel) heeft u toegezegd de Kamer te informeren over het vervolg. f

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.